

**ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΥΡΓΟΥ)**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*«Το ζήτημα μιας ανεξάρτητης αρχής
επικοινωνιών και προστασίας
προσωπικών δεδομένων»*

**ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΣΑΜΑΡΤΖΗ ΟΛΓΑ-ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ**

ΠΥΡΓΟΣ 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε από την φοιτήτρια Σαμαρτζή Όλγα-Ευαγγελία του τμήματος Πληροφορικής και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πάτρας στο παράρτημα του Πύργου, υπό την επίβλεψη του καθηγητή του τμήματος Δρ. Μανιάτη Αντώνιου.

Θέλω να ευχαριστήσω για αυτήν την ευκαιρία τον επιβλέποντα καθηγητή μου που δέχτηκε την εποπτεία της πτυχιακής εργασίας μου διαθέτοντας τον χρόνο του και προσφέροντας μου τις γνώσεις του, και την πολύτιμη βοήθεια και την στήριξη που μου παρείχε καθόλη την διάρκεια της εργασίας μου.

*Μια νομοθεσία άχρηστη για τις
εξουσίες θα ήταν αληθινή
σωτηρία. (Οδυσσέας Ελύτης)*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1.1 Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΗΚΩΝ ΑΡΧΩΝ.....	10
1.2 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ.....	12
1.3 Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	17
1.4 Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	18
1.5 Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	19

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

2.1 Η ΣΥΣΤΑΣΗ, Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΣΡ.....	20
2.2 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΣΡ.....	23
2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΣΡ.....	26
2.4 ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΡ.....	26
2.5 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	27

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

3.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕΤΤ.....	29
3.2 ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΑΡΧΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ.....	31
3.3 Ο ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΕΤΤ.....	34
3.4 ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	34
3.5 ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	37
3.6 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	38

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΑΡΧΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

4.1 Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	39
4.2 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	40
4.3 ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΑΡΧΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	41
4.4 Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	43
4.5 ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	43
4. 6 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	45

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

5.1 Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	46
5.2 Η ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	47
5.3 Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	48
5.4 ΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	49
5.5 ΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	52
5.6 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	53
ΟΙ ΑΛΛΗΛΟΕΠΙΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ.....	55
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ-ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ.....	56
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	60

Περίληψη

Σε αυτή την πτυχιακή εργασία, εξετάζεται το θέμα των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών. Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές αποτελούν νεοπαγή μηχανισμό της διοίκησης, για τη ρύθμιση ευαίσθητων περιοχών της ζωής. Έχουν ρόλο θεσμικού εγγυητή, εποπτικό, ρυθμιστικό της αγοράς, ή μικτό. Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι η πολιτική ανεξαρτησία.

Οι αρμοδιότητες τους είναι γνωμοδοτικές, διαιτητικές, εξελεγκτικές και κανονιστικές. Ο θεσμός των Α.Δ.Α. ξεκίνησε από το ευρωπαϊκό δημόσιο δίκαιο και λειτουργεί σε πλήρη ανάπτυξη στη Γαλλία και αντλεί τα οντολογικά, οργανωτικά, και λειτουργικά χαρακτηριστικά του από την υπερατλαντική θεσμική εμπειρία των “independent regulatory agencies¹”, γεννήθηκε το 19ο. Στην Ελλάδα οι Α.Δ.Α εμφανίστηκαν στα τέλη του 20ου αιώνα, ενώ πέντε από αυτές συμπεριλήφθηκαν στο Σύνταγμα με την αναθεώρηση του 2001.

Η δυσκολία προσδιορισμού της νομικής φύσης τους οφείλεται κυρίως στο ότι δεν είναι γενικώς αποδεκτή η κατάταξή τους στην εκτελεστική εξουσία. Προτέρημά τους είναι ότι αντιμετωπίζουν ευαίσθητα θέματα στα οποία η κλασική διοίκηση δεν μπορεί να αντεπεξέλθει. Η έλλειψη ωστόσο δημοκρατικής νομιμοποίησης, το καθεστώς ανεξαρτησίας κι ο εγκλωβισμός τους στην κακονομία, προβληματίζουν. Είναι ωστόσο νεοεισαχθείσες μορφές, μακριά από τη τελική τους διαμόρφωση, κι ο χρόνος θα δείξει αν θα υλοποιηθούν οι προσδοκίες μας από αυτές.

---

¹ Ένας ρυθμιστικός οργανισμός ή ρυθμιστική αρχή, είναι μια δημόσια αρχή ή κυβερνητική υπηρεσία υπεύθυνη για την άσκηση της αυτόνομης αρχής πάνω από κάποια περιοχή της ανθρώπινης δραστηριότητας σε ένα κανονιστικό ή εποπτική ικανότητα. Μια ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή είναι ένας ρυθμιστικός οργανισμός που είναι ανεξάρτητος από άλλους κλάδους ή τα χέρια της κυβέρνησης.

Πρόλογος

Οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον τόσο για τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους και τους στόχους που φιλοδοξούν να ικανοποιήσουν όσο και για τους προβληματισμούς που εγείρουν.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λειτουργεί ο θεσμός του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων², ο οποίος είναι αρμόδιος για την εφαρμογή των δικαιωμάτων, όταν παραβιάζονται από τα ευρωπαϊκά όργανα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο ΕΕ, Επιτροπή Περιφερειών, Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή).

Η αναγκαιότητά της προστασίας της ιδιωτικότητας προβάλλεται, εντονότερα όταν γίνεται αντιληπτή η ποσοτική και ποιοτική διαφορά στις δυνατότητες συλλογής και επεξεργασίας πληροφοριών που επέτρεπαν τα συστήματα, η οποία καθιστά δυνατή την πολυλειτουργική χρήση και την «αποξένωση» της πληροφορίας από τον φορέα της, το αρχικό περιβάλλον και τους αρχικούς σκοπούς της συλλογής και επεξεργασίας της.

Σε αυτό το πλαίσιο διαμορφώνεται το αίτημα για προστασία προσωπικών δεδομένων .

Εισαγωγή

Η συγκεκριμένη εργασία επιχειρεί να πραγματοποιήσει μια θεώρηση των βασικών ζητημάτων που αφορούν κυρίως τις ελληνικές Α.Δ.Α. Το κράτος τις καθιστά αρμόδιες για την αντιμετώπιση ζητημάτων που προκύπτουν από τις συνεχώς αυξανόμενες προκλήσεις της σύγχρονης ζωής. Για την ακώλυτη διεκπεραίωση του έργου τους, οι Α.Δ.Α, έχουν περιβληθεί σε καθεστώς ανεξαρτησίας και στελεχώνονται από εξειδικευμένο σε σχέση με τον εποπτευόμενο τομέα προσωπικό. Οι Α.Δ.Α. παραμένουν αντικείμενο ενδιαφέροντος και λόγω της ιδιαίτερης φύσης τους και λόγω του δύσκολου πλην ουσιωδέστατου έργου που καλούνται να επιτελέσουν.

---

2 Η θέση του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) δημιουργήθηκε το 2001. Έργο του ΕΕΠΔ είναι να εξασφαλίζει ότι τα όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης σέβονται το δικαίωμα ιδιωτικής ζωής των πολιτών όταν επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Έτσι λοιπόν αυτή η εργασία ξεκινά με τον ορισμό και την ανάλυση του ονόματος τους, βασική για την εισαγωγή στην έννοια. Προχωρώντας στην ανάλυση, κατηγοριοποιεί -για λόγους συστηματοποίησης- κι αναλύει τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Προχωρεί έπειτα σε μια σύντομη ιστορική αναδρομή για να καταλήξει στο σημερινό καθεστώς των Α.Δ.Α. Στη συνέχεια αναφέρεται στις σύγχρονες ελληνικές Α.Δ.Α, αναλυτικά κι ειδικά στην καθεμιά. Παραθέτει έπειτα προβληματισμούς γύρω από το δυσεπίλυτο θέμα της νομικής φύσης των Α.Δ.Α., κι απαριθμεί ορισμένα θετικά και κάποια αρνητικά τους στοιχεία. Τελειώνοντας, παρατίθεται ο τίτλος της έρευνας.

Εικάζουμε ότι ενδείκνυται η σύσταση και λειτουργία μίας ενιαίας πολυδύναμης ανεξάρτητης αρχής για τις επικοινωνίες και την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην ελληνική έννομη τάξη χάριν του δημοσίου συμφέροντος, σε αντικατάσταση του Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών.

Αναλυτικότερα, Η μέχρι τούδε λειτουργία των τεσσάρων ανεξάρτητων αρχών, Α.Π.Δ.Π.Χ. Ε.Ε.Τ.Τ., Ε.Σ.Ρ και Α.Δ.Α.Ε. καταδεικνύει ότι υπάρχουν απορίες και προβλήματα ως προς τις αλληλεπικαλυπτόμενες αρμοδιότητες ανάμεσα σε αυτές τις ανεξάρτητες αρχές. Έτσι η σαφής οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των ΤΕΣΣΑΡΩΝ αρχών είναι δυσχερής, ενώ είναι δυνατόν να επιβληθούν παραπάνω από 2 κυρώσεις για την ίδια παραβατική συμπεριφορά.

Σε μία εποχή δημοσιονομικής κρίσης, πρέπει να εκπονηθεί η συγκεκριμένη μελέτη για τη σκοπιμότητα συγχώνευσης των τεσσάρων αρχών, οι οποίες αυτή τη στιγμή επιδιώκουν παράλληλα την αύξηση των οργανικών θέσεων. Η συγχώνευση θα εξοικονομήσει χρηματικούς πόρους αλλά και θα αξιοποιήσει καλλίτερα το υφιστάμενο ανθρώπινο δυναμικό.

Η συγχώνευση των τεσσάρων ανεξάρτητων αρχών είναι μια επιτακτική ανάγκη, για νομικούς, αλλά και για δημοσιονομικούς λόγους. Οι τέσσερις αυτές αρχές δραστηριοποιούνται σε ζητήματα κοινωνίας της πληροφορίας, απορρήτου και προσωπικών δεδομένων, η ύπαρξη τεσσάρων Δ.Σ. και τεσσάρων Προέδρων (με αμοιβές καθένας τους αντίστοιχες προς τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου κλπ) είναι τελείως περιττή.

Επιπλέον, η ενοποίηση σε μία ανεξάρτητη αρχή θα διασφάλιζε και την μεγαλύτερη συνοχή στις αποφάσεις τους. Συνεπώς, η Κυβέρνηση θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι και στον τομέα των ανεξάρτητων αρχών πρέπει να γίνουν συγχωνεύσεις, όπως εξάλλου είχε γίνει και το 2004 με την κατάργηση της Ρυθμιστικής Αρχής Θαλάσσιων Ενδομεταφορών και τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων της στην Επιτροπή Ανταγωνισμού.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1 Ο ορισμός και η κατοχύρωση των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών.

Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές αποτελούν εθνικά συλλογικά κρατικά όργανα με αυτοτελή διοικητική υποδομή και προϋπολογισμό, των οποίων τα μέλη απολαμβάνουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία. Έχουν ως ρόλο την κυρίαρχη εποπτεία ευαίσθητων τομέων της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής διαμέσου της άσκησης κανονιστικών, γνωμοδοτικών, διαιτητικών κι εξελεγκτικών αρμοδιοτήτων των οποίων η άσκηση δεν υπόκειται στον ιεραρχικό έλεγχο της διοίκησης, υποτασσόμενη απλώς στον κλασικό έλεγχο νομιμότητας .

Ξεκινώντας την εξέταση των Α.Δ.Α, χρήσιμη θα ήταν αρχικά η ανάλυση του ονόματός τους:

Ανεξάρτητες: Οι Α.Δ.Α. είναι απαλλαγμένες από ιεραρχική και διοικητική εποπτεία, διαθέτουν ανεξαρτησία λειτουργική κι οργανική. Για την εξασφάλιση αυτής της ανεξαρτησίας έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα. Σε ό,τι αφορά τα μέλη, προβλέπεται βραχεία εντολή και θητεία μη ανανεώσιμη. Ο ιδιαίτερος τρόπος διορισμού τους, οι ασυλίες και τα ασυμβίβαστα στοχεύουν επίσης στην αποφυγή τυχόν πολιτικών εξαρτήσεων. Επιπλέον, ο ανεξάρτητος προϋπολογισμός διασφαλίζει την οικονομική αυτοτέλεια. Τέλος, οι Α.Δ.Α. υπάγονται μόνο σε έλεγχο νομιμότητας (δικαστικό έλεγχο)

Διοικητικές: Αν πρέπει για συστηματικούς λόγους να διακρίνουμε το δίκαιο σε δημόσιο κι ιδιωτικό, οι Α.Δ.Α. ανήκουν στο δημόσιο χώρο, συγκεκριμένα δε στο χώρο της διοίκησης. Διέπονται από κανόνες του δημόσιου, έχουν δημόσιο χαρακτήρα, συστήνονται και χρηματοδοτούνται από το δημόσιο.

Αρχές: Οι Α.Δ.Α. διαθέτουν την απαραίτητη για το χαρακτηρισμό τους ως αρχών οργανική ενότητα. Έχουν έννομη ικανότητα έκδοσης εκτελεστών πράξεων και διαθέτουν ικανό για την αποτελεσματική εκτέλεση των

καθηκόντων τους εύρος αρμοδιοτήτων.

Με το άρθρο 101Α Σ κατοχυρώθηκε η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών των Ανεξάρτητων Αρχών και η διαδικασία εκλογής των μελών τους. Ωστόσο η πρόβλεψη αυτή αναφέρεται μόνο στις πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές οι οποίες αναγνωρίστηκαν με την αναθεώρηση του 2001. Οι αρχές αυτές είναι:

1. Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων
2. Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης
3. Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
4. Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
5. Συνήγορος του Πολίτη

Εκτός από τις πέντε συνταγματικά προβλεπόμενες Ανεξάρτητες Αρχές, ένας μεγάλος αριθμός τους προβλέπεται και νομοθετικά. Οι κυριότερες από αυτές είναι:

1. Επιτροπή Ανταγωνισμού
2. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας
3. Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
4. Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Ο θεσμός της ανεξάρτητης αρχής που και σήμερα αμφισβητείται ακόμα και από εκεί όπου άνθισε(στην Αμερική και στον δικαστή Σκαλια)³ που χαρακτηριστικέ υπό ορισμένες συνθήκες ως θεσμικό κατόντημα, τόνισε επίσης, πως Οι Α.Δ.Α είναι ένα τέχνασμα για να «νίπτουν τας χείρας» για τις αποφάσεις η εκαστοτε κυβέρνηση και να καλύπτει τα νότα της χωρίς στην πραγματικότητα να χάνει τον έλεγχο στα παρασκήνια παγιδεύοντας έτσι, τους πολίτες και αναλώνοντας τις προσωπικότητες αξίων ανθρώπων.

1.2 Η ιστορία των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών και ο λόγος της δημιουργίας τους.

Τα τελευταία χρόνια έχει ανθίσει το φαινόμενο των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών διεθνώς: η πρώτη ανάγκη που δημιουργήθηκαν οι ΑΔΑ είναι η αποτελεσματική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, τα οποία πρέπει να περιβληθούν με πρόσθετες θεσμικές εγγυήσεις, ακριβώς γιατί υπάρχουν νέου τύπου απειλές. Αυτή είναι η πιο προφανής και η πιο αθώα εκδοχή για τη δημιουργία ανεξαρτήτων αρχών.

Υπάρχει όμως και ένας δεύτερος λόγος, ο οποίος είναι πολύ πιο προβληματικός θεσμικά και πολιτικά. Οι ανεξάρτητες αρχές δημιουργούνται γιατί ξαφνικά, στο τέλος περίπου του 20ού αιώνα, νιώθουν πολλές χώρες την ανάγκη να ουδετεροποιήσουν πολιτικά πολύ σοβαρούς τομείς της κρατικής εξουσίας. Η πολιτική εξουσία, τα πολιτικά όργανα του κράτους εμφανίζονται αμήχανα και ανεπαρκή στη διαχείριση αυτών των πολύ σημαντικών θεμάτων, που συνδέονται είτε με τη λειτουργία του πολιτεύματος, όπως είναι για παράδειγμα η λειτουργία της ραδιοτηλεόρασης, είτε με την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων.

Στα σημεία αυτά κρίνεται πλέον ότι δεν πρέπει να είναι παρούσα η πολιτική εξουσία, προκειμένου να διαφυλάξει την αξιοπιστία και το κύρος της.

---

3. Ο Scalia θεωρείται κύριος υπερασπιστής του δικαστηρίου συνταγματικού. Είναι προσεκτικός στο να διακρίνει την αρχική έννοια από την αρχική πρόθεση.

Άρα αυτή έχει ανάγκη από την παρεμβολή άλλων οργάνων τα οποία δεν έχουν πολιτικό χαρακτήρα και τα οποία επωμίζονται την ευθύνη της επαφής με πολύ σημαντικές οικονομικές λειτουργίες του κράτους.

Οι ανεξάρτητες αρχές έχουν μια σειρά από πολύ σημαντικά προσόντα σε σχέση με όλες τις άλλες διοικητικές αρχές:

Πρώτον, έχουν μια πολύ πιο αμερόληπτη συγκρότηση, υψηλοτάτου επιπέδου από πλευράς προσόντων.

Δεύτερον, συνήθως λειτουργούν εκδίδοντας πράξεις με πληρέστατη αιτιολογία.

Τρίτον, προσφέρουν μια ανετότερη άσκηση του δικαιώματος ακρόασης εκ μέρους του διοικουμένου. Άρα έχουν τρία προσόντα τα οποία και με απλά κριτήρια διοικητικού δικαίου είναι πάρα πολύ σοβαρά.

Μία πρόταση ταξινόμησης των ανεξάρτητων αρχών σε τέσσερις μεγάλες κατηγορίες:

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει ανεξάρτητες αρχές που λειτουργούν ως θεσμικές εγγυήσεις, οι οποίες περιβάλλουν τα συνταγματικά δικαιώματα. Αφορά κυρίως τα άρθρο 9^Α και 19 του Συντάγματος, την Αρχή Προστασίας των Προσωπικών Δεδομένων και την Αρχή Προστασίας του Απορρήτου των Επικοινωνιών.

Η δεύτερη μεγάλη κατηγορία είναι οι αρχές που ασκούν εποπτεία στη δημόσια διοίκηση. Πρόκειται για το Συνήγορο του Πολίτη (άρθρο 103 παρ. 9) και για το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού, το οποίο δεν ονοματίζεται μεν στο Σύνταγμα αλλά ευθέως παραπέμπει εκεί το αναθεωρημένο άρθρο 103 παράγραφος 7 του Συντάγματος.

Η τρίτη μεγάλη κατηγορία είναι οι ανεξάρτητες αρχές που ασκούν εποπτεία στη λειτουργία της αγοράς. Εδώ πρόκειται για αρχές που δεν είναι μεν συνταγματικά κατοχυρωμένες αλλά οπωσδήποτε συνταγματικά απολύτως ανεκτές και αναφέρομαι κυρίως στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Η τέταρτη μεγάλη κατηγορία, περιλαμβάνει μια μεικτή φύση από τις ανεξάρτητες αρχές.

Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, είναι το κατεξοχήν παράδειγμα της τέταρτης κατηγορίας. Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης κατά το άρθρο 15 παράγραφος 2 του Συντάγματος προστατεύει το συνταγματικό δικαίωμα στην πληροφόρηση, άρα είναι θεσμική εγγύηση για την άσκηση του δικαιώματος αυτού. Ασκει, επίσης, την εποπτεία του κράτους άρα εκφράζει έναν πολύ σημαντικό τομέα της δημόσιας διοίκησης στη λειτουργία της ραδιοτηλεοπτικής αγοράς. Συνθέτει συνεπώς χαρακτηριστικά και των τριών προηγούμενων κατηγοριών. Το Σύνταγμα κατοχυρώνει περιοριστικά τις πέντε αρχές που προαναφέραμε. Οι άλλες είναι νομοθετικά καθορισμένες και

προστατευόμενες, αλλά δεν υπάγονται στο καθεστώς των πέντε συνταγματικά καθορισμένων ανεξαρτήτων αρχών.

Δεν υπήρξε δυσκολία στο να συνδεθούν οι ανεξάρτητες αρχές με το κοινοβούλιο. Η επιλογή, γίνεται από το κοινοβούλιο. Η μεγάλη αντιπαράθεση αφορούσε το εάν η επιλογή θα γίνεται από την αρμόδια διαρκή επιτροπή της Βουλής, που έχει μια αμιγώς κομματική σύνθεση κατά την αναλογία της δύναμης των κομμάτων, με πλειοψηφία 2/3, ή εάν θα γίνεται από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, δηλαδή από το διευρυμένο προεδρείο του σώματος, με ομοφωνία ή με αυξημένη πλειοψηφία 4/5 λόγω του γεγονότος πως ειδικά στο όργανο αυτό η συμμετοχή μελών του κυβερνώντος κόμματος είναι πάντοτε πολύ μεγαλύτερη από την αναλογία της δύναμης των κομμάτων στη Βουλή.

Το βέβαιο είναι ότι οι ανεξάρτητες αρχές μετατρέπονται σε συνταγματικά όργανα, δηλαδή σε άμεσα όργανα του κράτους, με τη γενική διάταξη του άρθρου 101^A⁴ και τις ειδικότερες διατάξεις που μνημονεύουν τις πέντε αρχές.

ΑΡΘΡΟ 101Α: (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΑΡΧΕΣ)

- 4 1. Όπου από το Σύνταγμα προβλέπεται η συ- γκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία, όπως νόμος ορίζει.
2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού της υπηρεσίας που οργανώνεται για την υποστήριξη της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής. Τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές πρέπει να έχουν τα ανάλογα προσόντα, όπως νόμος ορίζει. Η επιλογή τους γίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής και με επιδίωξη ομοφωνίας ή πάντως με την αυξημένη πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών της. Τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής.
3. Με τον Κανονισμό της Βουλής ρυθμίζονται όσα αφορούν τη σχέση των ανεξάρτητων αρχών με τη Βουλή και ο τρόπος άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου

Μία από τις οποίες είναι η ρητά αναφερόμενη στο άρθρο 110 παρ. 1 του Συντάγματος, αρχή της διάκρισης των εξουσιών κατά το άρθρο 26 του Συντάγματος.

Με βάση αυτά τα συνταγματικά δεδομένα μπορούμε να αξιολογήσουμε τις σχετικές επιλογές του Κανονισμού της Βουλής και του νόμου 3051/2002 (ΦΕΚ Α' 220/20.9.2002) που αφορά συνολικά το καθεστώς των ανεξαρτήτων

αρχών. Σύμφωνα, λοιπόν, με τον εκτελεστικό του Συντάγματος νόμο, οι ανεξάρτητες αρχές έχουν πλήρη διοικητική ανεξαρτησία με την έννοια της δυνατότητας έκδοσης όχι απλώς εκτελεστών αλλά τελικών διοικητικών πράξεων με τις οποίες ολοκληρώνεται η διοικητική ενέργεια, που σημαίνει ότι αυτές αποφασίζουν τελικά, υποκείμενες βέβαια σε δικαστικό έλεγχο (άρθρα 2 και 4 παρ. 8).

Οι ανεξάρτητες αρχές έχουν, επίσης, ευρύτατη κανονιστική αρμοδιότητα (άρθρο 2 παρ. 3 και 7), μέσα, όμως, στα όρια του άρθρου 43 του Συντάγματος, άρα μπορούν να ρυθμίσουν μόνο ειδικότερα θέματα και ιδίως θέματα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα και όχι θέματα για τα οποία είναι αναγκαία η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, που μπορεί να εκδοθεί μόνο στο πλαίσιο γενικής ή ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης τη πρόταση του αρμοδίου υπουργού.

Έχουν, επιπλέον, ευρύτατη δημοσιονομική ανεξαρτησία στο πλαίσιο που ρυθμίζουν τα άρθρα 79 και 98 του Συντάγματος, στα οποία αναφερθήκαμε. Υπάρχει πλήρης αποκοπή από τον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό και μερική σύνδεση με τον υπουργό Οικονομικών για λόγους που αφορούν τη δημοσιονομική νομιμότητα (άρθρο 2 παρ. 2, 3 και 5).

Είναι βέβαια αυτονόητο ότι οι ανεξάρτητες αρχές υπόκεινται σε πλήρη δικαστικό έλεγχο, πράγμα που σημαίνει ότι εάν δεν προβλέπεται άλλο ένδικο βοήθημα, ο έλεγχος ασκείται με αίτηση ακυρώσεως από το Συμβούλιο της Επικρατείας (άρθρο 95 του Συντάγματος). Εισάγεται, όμως, μια καινοτομία η οποία θα απασχολήσει όσους ασχολούνται με το διοικητικό δικονομικό δίκαιο, γιατί έχουμε ρητή πρόβλεψη του νόμου (άρθρο 2, παρ. 8 εδ. β') για τη δυνατότητα άσκησης ενδοστρεφούς προσφυγής, αιτήσεως ακυρώσεως δηλαδή από τον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό. Ο αρμόδιος υπουργός διατηρεί δικαίωμα κίνησης του δικαστικού ελέγχου, αυτό όμως δεν συνιστά άσκηση ελέγχου νομιμότητας γιατί ο υπουργός μετατρέπεται -δηλαδή εκπίπτει- σε διάδικο που έχει εκ του νόμου έννομο συμφέρον για την άσκηση σχετικής αίτησης ακυρώσεως με αντίστοιχο διακανονισμό του τρόπου νομικής εκπροσώπησης του υπουργού και της ανεξάρτητης αρχής.

Ο κοινοβουλευτικός έλεγχος κατά τον Κανονισμό της Βουλής όπως αυτός αναθεωρήθηκε μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος (άρθρο 138^{A 5})

φαίνεται να οργανώνεται με τη μορφή εκθέσεων και ακροάσεων, μέσω μιας ποικιλίας κοινοβουλευτικών οργάνων που είναι η Διάσκεψη των Προέδρων, η αρμόδια διαρκής επιτροπή, η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας.

Όλα αυτά τα όργανα είναι αποδέκτες εκθέσεων των ανεξαρτήτων αρχών ή μπορεί να καλέσουν σε ακρόαση τους εκπροσώπους των ανεξαρτήτων αρχών, τηρουμένων των γενικών διατάξεων του Συντάγματος και του κανονισμού που προβλέπουν μεταξύ άλλων ότι ενημερώνεται ο αρμόδιος υπουργός.

---

5 Άρθρο 138Α:

1. Κάθε ανεξάρτητη αρχή, συνταγματικά κατοχυρωμένη ή συσταθείσα με νόμο, υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής, μέχρι την 31η Μαρτίου κάθε έτους, έκθεση πεπραγμένων για το έργο της κατά το προηγούμενο έτος. Ο Πρόεδρος της Βουλής διαβιβάζει την έκθεση στη μόνιμη επιτροπή θεσμών και διαφάνειας ή στην αρμόδια διαρκή επιτροπή ή και σε επιτροπή συνιστώμενη, κατά περίπτωση, από τη Διάσκεψη των Προέδρων.

2. Κάθε ανεξάρτητη αρχή μπορεί να υποβάλλει ειδικές εκθέσεις για θέματα της αρμοδιότητάς της, οι οποίες διαβιβάζονται στις οικείες επιτροπές κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.

3. Για την ενημέρωση της Βουλής η αρμόδια, κατά την παράγραφο 1, επιτροπή μπορεί να παραγγέλλει στις ανεξάρτητες αρχές τη σύνταξη ειδικών εκθέσεων σε υποθέσεις γενικότερου ενδιαφέροντος. Την παραγγελία αυτή διαβιβάζει στις ανεξάρτητες αρχές ο Πρόεδρος της Βουλής.

**4. Η μόνιμη επιτροπή θεσμών και διαφάνειας, η αρμόδια διαρκής επιτροπή και η τυχόν συνιστώμενη κατά την παράγραφο 1 επιτροπή υποβάλλουν στον Πρόεδρο της Βουλής τα πορίσματα των συζητήσεών τους για το έργο κάθε ανεξάρτητης αρχής, ο οποίος τα αποστέλλει στον αρμόδιο Υπουργό και την ελεγχόμενη αρχή. Στο πόρισμα περιλαμβάνεται και η γνώμη της μειοψηφίας. Η παράγραφος 6 του άρθρου 43Α εφαρμόζεται αναλόγως.

5. Για την ακρόαση των Προέδρων ή μελών ανεξάρτητων αρχών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 38 και των εδαφίων α' και β' της παραγράφου 6 του άρθρου 41Α.

6. Η μόνιμη επιτροπή θεσμών και διαφάνειας ή η αρμόδια διαρκής επιτροπή ή η κατά περίπτωση συνιστώμενη αρμόδια επιτροπή επεξεργάζεται τις διαπιστώσεις και προτάσεις των υποβαλλόμενων ετήσιων ή ειδικών εκθέσεων και μπορεί να εφαρμόζει τη διαδικασία ακροάσεων των παραγράφων 1 έως 6 του άρθρου 41Α, πλην του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 6. Μετά την ολοκλήρωση των ακροάσεων, η επιτροπή μπορεί να συντάσσει έκθεση, εφαρμόζοντας αναλόγως τις διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 41Α.

***7. α) Κάθε ανεξάρτητη κατά το Σύνταγμα αρχή μπορεί να αναφέρεται προς τη Βουλή για την πρόωθηση και επίλυση θεμάτων που ανάγονται στην εκπλήρωση της αποστολής της. Ο Πρόεδρος της Βουλής διαβιβάζει τις σχετικές αναφορές στη μόνιμη επιτροπή θεσμών και διαφάνειας, η οποία μπορεί να διατυπώνει εγγράφως προς τον Πρόεδρο της Βουλής τις απόψεις της επί των ανωτέρω αναφορών.

β) Οι ανεξάρτητες κατά το Σύνταγμα αρχές καταθέτουν στον Πρόεδρο της Βουλής αντίγραφο του σχεδίου Προϋπολογισμού τους, που υποβάλλουν στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.

1.3 Η νομοθετική εξουσία στις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές

Ο νομοθέτης , αδυνατώντας να παρακολουθήσει το γοργό ρυθμό των σύγχρονων εξελίξεων και να προβεί σε ειδικές ρυθμίσεις για όλες αυτές, αναθέτει την αρμοδιότητα για τομείς ειδικού ενδιαφέροντος σε αντίστοιχες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

Οι αρχές αυτές δεν αντικαθιστούν βέβαια τη νομοθετική εξουσία. Παρέχουν απλώς προτάσεις και γνώμες στη Διοίκηση για θέματα της αρμοδιότητάς τους. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι διαθέτουν κανονιστική αρμοδιότητα, δηλαδή έχουν την ικανότητα να δημιουργούν κανόνες με υποχρεωτικό χαρακτήρα. Η κανονιστική των Α.Δ.Α δεν προσιδιάζει όμως με τη γενική νομοθετική αρμοδιότητα του νομοθετικού σώματος. Δεν είναι δίχως όρια, αλλά περιορισμένη. Όπως ορίζει ρητά το Σύνταγμα μας στο άρθρο 43 παρ. 2 εδ. β´ «η εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Κάθε Ανεξάρτητη Αρχή δημιουργεί κανόνες μόνο μέσα στα όρια που έχει θέσει ο εξουσιοδοτικός νόμος. Το αντικείμενο που δύναται να ρυθμίσει πρέπει να είναι καθορισμένο και το πλαίσιο προσδιορισμένο. Ο νομοθέτης υποχρεούται να ορίζει με φροντίδα ακριβώς την αποστολή και τις εξουσίες των Α.Δ.Α.

Παρά το γεγονός ότι οι Α.Δ.Α , όπως παρατηρήσαμε, δεν ανήκουν στην νομοθετική εξουσία, ούτε αποτελούν όργανό της, το νομοθετικό σώμα ασκεί ένα είδος έμμεσου ελέγχου στις Αρχές χωρίς βέβαια να παρεμβαίνει στο έργο τους ούτε να θίγει την (οργανική και λειτουργική) ανεξαρτησία τους. Η Βουλή, με νομοθετική πρωτοβουλία, είναι αυτή που με νόμο ιδρύει, καταργεί ή τροποποιεί μια Α.Δ.Α και εκδίδει τον εκτελεστικό νόμο για την έναρξη της λειτουργίας της. Επιπλέον, πολύ συχνά υποβάλλονται στη Βουλή Αναφορές, Ερωτήσεις και Επερωτήσεις βουλευτών για θέματα που τις Αρχές. Κατ' αυτόν τον τρόπο εξετάζονται οι πράξεις και οι παραλείψεις τους. Απάντηση οφείλει να δώσει ο αρμόδιος υπουργός. Αυτός ελέγχεται από το Κοινοβούλιο και φέρει την πολιτική για τη λειτουργία της Αρχής και του παραγόμενου έργου

της. Πολύ σπάνια μπορεί να ζητηθεί της Αρχής να εμφανιστεί ενώπιον της Βουλής και να δώσει περαιτέρω διευκρινήσεις. Μέσω του αρμόδιου υπουργού ασκείται έμμεσα ο κοινοβουλευτικός έλεγχος επί των Α.Δ.Α , χωρίς όμως να επιτρέπεται η άμεση παρέμβαση στο έργο τους.

Εκτός από την άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου, η νομοθετική εξουσία συνδέεται με τις ανεξάρτητες αρχές και με άλλους τρόπους. Η Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής επιλέγει και διορίζει τα μέλη της Αρχής και όχι σπάνια συναντάμε ανάμεσα στα μέλη και πρόσωπα που διαθέτουν τη βουλευτική ιδιότητα. Ας μην ξεχνάμε εξάλλου και το γεγονός ότι οι Α.Δ.Α υποχρεώνονται από το νόμο να καταθέτουν στη Βουλή μια ετήσια έκθεση σχετικά τη δραστηριότητά τους.

1.4 Η δικαστική εξουσία στις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές

Κατά τη γαλλική νομική θεωρία, οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές δεν ανήκουν στη δικαστική εξουσία, αλλά διαθέτουν δικαστικές αρμοδιότητες. Έχουν –κατά τον εκτελεστικό τους νόμο- την εξουσία επιβολής κυρώσεων. Δεν μπορούν όμως να επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας, αλλά περιορίζονται στις συστάσεις και τα χρηματικά πρόστιμα. Ταυτόχρονα έχουν διαιτητικές αρμοδιότητες και αρμοδιότητες επιλύσεως των διαφορών των δραστηριοποιούμενων στο χώρο δράσης τους σύμφωνα πάντα με δικονομικούς τύπους και εγγυήσεις καθορισμένες από το νόμο.

Οι Α.Δ.Α όμως εκτός από κριτές είναι και κρινόμενες. Οι πράξεις και οι αποφάσεις τους ελέγχονται δικαστικά από το ΣτΕ ή τα διοικητικά δικαστήρια ύστερα από αίτηση του θιγόμενου ή του εποπτεύοντος υπουργού. Ο δικαστικός αυτός έλεγχος δε θίγει την ανεξαρτησία των Αρχών, αλλά αντίθετα μειώνει το έλλειμμα δημοκρατικής νομιμοποίησης τους, αφού οι πράξεις τους ελέγχονται από τη δικαστική εξουσία, εξουσία που πηγάζει από τη λαϊκή κυριαρχία (άρθρο 1 παρ. 2Σ.).

1.5 Η εκτελεστική εξουσία στις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές.

Θα μπορούσε κανείς, επικεντρωμένος στη διοικητική πλευρά της έννοιας των Α.Δ.Α, να τις χαρακτηρίσει όργανα του κράτους, ένα είδος αντιπροσώπων του. Από την άλλη πλευρά, δίνοντας έμφαση στο στοιχείο της ‘ανεξαρτησίας’ των Αρχών, να θεωρήσει ότι μειώνουν την παρουσία του κράτους, ότι ιδιοποιούνται μέρος της εκτελεστικής εξουσίας, αντίθετα από τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Όλα αυτά βέβαια είναι ακραίες και μονόπλευρες θεωρήσεις. Το Κράτος με τη δημιουργία των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών δεν εξαφανίζεται, αντίθετα παραμένει κύριος του προορισμού και των κατευθύνσεων των δραστηριοτήτων των Αρχών. Οι Α.Δ.Α δε θα μπορούσαν να εκπροσωπήσουν το κράτος, καθώς δεν έχουν νομική προσωπικότητα και συνεπώς ούτε πολιτική ευθύνη για τις πράξεις τους.

Το κράτος εξακολουθεί να αναλαμβάνει την ευθύνη σε περίπτωση που οι Αρχές βλάψουν με τη δραστηριότητά τους και αυτό είναι που τις τροφοδοτεί με οικονομικούς πόρους. Δε θα μπορούσε συνεπώς να μιλά κανείς για μια «Τέταρτη Εξουσία ⁶», η οποία προσπαθεί να αναλάβει κάποιες βασικές αρμοδιότητες της εκτελεστικής εξουσίας. Ούτε όμως θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι Α.Δ.Α αποτελούν πειθήνια όργανα του Κράτους.

---

6. Ο όρος Τέταρτη Εξουσία αναφέρεται στα ΜΜΕ. Αρχικά αναφερόταν στον Τύπο, καθώς ήταν το μόνο μέσο, αλλά στη συνέχεια με την ανάπτυξη και των υπολοίπων (π.χ. ραδιόφωνο, τηλεόραση, Internet), χαρακτηρίζει τα ΜΜΕ γενικότερα. Ο τίτλος της Τέταρτης Εξουσίας δίνεται με βάση τις τρεις (προηγούμενες) εξουσίες : Νομοθετική εκτελεστική δικαστική και με τη λογική ότι όλες τους υπάρχουν για τον ίδιο σκοπό, την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Οι Αρχές αυτές λειτουργούν σε ένα πλαίσιο σχεδόν απόλυτης ανεξαρτησίας, μη υποκείμενες σε πιέσεις, υποδείξεις ή εντολές του κράτους. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, μόνος σκοπός τους είναι η εποπτεία και η ποιοτική αναβάθμιση σημαντικών τομέων της κοινωνικής ζωής και προπάντων η διασφάλιση σε καθημερινή βάση των θεμελιωδών κοινωνικών και ατομικών δικαιωμάτων.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης

2.1 Η σύσταση, η συγκρότηση και η λειτουργία του ΕΣΡ

Με το άρθρο 1 του νόμου 1866/89 ιδρύθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) ως ανεξάρτητο διοικητικό όργανο και αναγορεύτηκε σε ανεξάρτητη αρχή με το άρθρο 1 του Ν. 2863/00. Η Ζ' αναθεωρητική Βουλή την κύρωσε και συνταγματικά με το άρθρο 15 παρ. 2 του αναθεωρημένου Συντάγματος του 2001.

Το ΕΣΡ αποτελείται από έντεκα μέλη και στελεχώνεται από προσωπικότητες αναγνωρισμένου κύρους στον τομέα των γραμμάτων, των τεχνών, της επιστήμης, της τεχνολογίας και της πολιτικής. Τα μέλη του και οι αναπληρωτές τους – επίσης έντεκα στον αριθμό – διορίζονται από τον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης κατά τον ακόλουθο τρόπο: α) Το πρώτο σε Κοινοβουλευτική δύναμη κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων υποδεικνύει 3 μέλη, μεταξύ των οποίων και τον Πρόεδρο.

β) Το δεύτερο σε Κοινοβουλευτική δύναμη κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων υποδεικνύει 2 μέλη και το τρίτο σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων 1 μέλος.

γ) Τα υπόλοιπα πέντε μέλη υποδεικνύονται ανά ένα από την Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθήνας(ΕΣΗΕΑ) , από την Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας Θράκης , από την ΚΕΔΚΕ ,

από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και από την Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος- Ακροάματος Κατά το άρθρο 5 παρ. 3 του Ν. 2863/2000 ⁷, το ΕΣΡ λειτουργεί σε Ολομέλεια και σε Κλιμάκια, τα οποία όμως δεν έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα, αλλά επεξεργάζονται ζητήματα που εισάγονται στην Ολομέλεια. Η μεταβίβαση αποφασιστικής αρμοδιότητας στα Κλιμάκια δεν επιτρέπεται. Πιο συγκεκριμένα, με απόφαση της Ολομέλειας έχουν ορισθεί πέντε κλιμάκια που προεδρεύονται από τον Αντιπρόεδρο και δύο μέλη του Συμβουλίου.

Τα κλιμάκια είναι:

- 1) Κλιμάκιο Δεοντολογίας, Παραπόνων Πολιτών και Ελέγχου
- 2) Κλιμάκιο Εξετάσεως Αιτήσεως Ραδιοτηλεοπτικών Σταθμών και Καταγγελιών
- 3) Κλιμάκιο Έρευνας και Αναλύσεως Αγοράς και Νέων Τεχνολογιών
- 4) Κλιμάκιο Ελέγχου Διαφάνειας
- 5) Κλιμάκιο Πολιτικής Πολυφωνίας και Προσβάσεως των Κομμάτων στις Ραδιοτηλεοπτικές Εκπομπές (βλ. ΣτΕ Ολομ. 656/2000)

Επιπλέον, υπάρχει και η Επιτροπή του άρθρου 3 παρ. 2 της απόφασης 24/1997 των Υπουργών Τύπου ΜΜΕ – Υγείας Πρόνοιας, η οποία αποφασίζει

---

7. Το Ε.Σ.Ρ. λειτουργεί σε ολομέλεια ή σε ειδικά κλιμάκια, τα οποία μπορούν να συγκροτούνται με απόφαση της ολομέλειας για τη μελέτη και εξέταση συγκεκριμένων ή ευρύτερων θεμάτων. Στα κλιμάκια αυτά μπορούν να συμμετέχουν και πρόσωπα από το ειδικό επιστημονικό προσωπικό χωρίς δικαίωμα ψήφου. Με απόφαση της ολομέλειας μπορούν να μεταβιβάζονται επί συγκεκριμένων θεμάτων ήσσονος σημασίας αποφασιστικές αρμοδιότητες στα κλιμάκια, εφόσον ο νομοθέτης για τα θέματα αυτά δεν έχει αναθέσει αρμοδιότητα στη νολομέλεια. Τα κλιμάκια υποχρεούνται να παραπέμπουν στην ολομέλεια όσες εκ των ανωτέρω υποθέσεων διαπιστωθεί ότι είναι μείζονος σπουδαιότητας.»

αποδοχή αιτήσεων προβολής κοινωνικών μηνυμάτων. Τα μέλη του Συμβουλίου επιλέγονται από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής, με απόφαση που λαμβάνεται με επιδίωξη ομοφωνίας των μελών της ή πλειοψηφία τουλάχιστον των τεσσάρων πέμπτων (4/5) της.

Τούτο σημαίνει ότι το Ε.Σ.Ρ. δεν ελέγχεται ούτε λαμβάνει εντολές από την κυβέρνηση, αλλά υπόκειται μόνο σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, ενώ οι αποφάσεις του ελέγχονται από τα δικαστήρια.

Η διάρκεια της θητείας των μελών είναι τετραετής και ανανεώσιμη άπαξ. Αυτό δεν ισχύει για τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο οι οποίοι διορίζονται για πλήρη θητεία. Τα μέλη του ΕΣΡ δεν μπορούν να επιλέγονται για περισσότερες από δύο θητείες και σε περίπτωση θανάτου ή παραίτησης ενός από αυτών, νέο μέλος επιλέγεται και το αντικαθιστά. Για όλους τους παραπάνω λόγους το θέμα της εκλογής των μελών του ΕΣΡ αποτελεί ένα πρόσφορο έδαφος για διαμάχες, καθώς πολλοί θεωρούν ότι οι υποψήφιοι επιλέγονται σύμφωνα με το που είναι πολιτικά προσκείμενοι. Μετά την αναθεώρηση τα μέλη του συμβουλίου εκλέγονται ως εξής: τέσσερα από τα μέλη εκλέγονται από το κυβερνών κόμμα, τέσσερα από τα κόμματα της αντιπολίτευσης και ο πρόεδρος της επιτροπής από την Εθνοσυνέλευση, δίνοντας στην κυβέρνηση την σημαντικότερη ψήφο.

Το ΕΣΡ σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 και 2 του Ν. 3051/2002 δεν υπόκειται σε εποπτεία ή οποιονδήποτε έλεγχο από την κυβέρνηση ή από άλλα διοικητικά όργανα, όμως υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο (άρθρο 138Α Καν. Βουλής). Έχει δικό του προϋπολογισμό, δικό του κανονισμό λειτουργίας (έχει δημοσιευθεί κατά το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 2863/2000 στην ΕτΚ) και καταρτίζει τον οργανισμό προσωπικού, ο οποίος πρέπει κατά το άρθρο 2 παρ. 3 του Ν. 3051/2002 να εγκριθεί από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Επιπλέον, χει καταρτίσει Κώδικα Δεοντολογίας Ειδησεογραφικών Εκπομπών (θα δημοσιευθεί σύντομα στην ΕτΚ) και βρίσκονται υπό κατάρτιση ο Κώδικας Διαφημίσεων και ο Κώδικας Ψυχαγωγικών Εκπομπών.

2.2 Οι αρμοδιότητες και ο σκοπός του ΕΣΡ

Το ΕΣΡ εξασφαλίζει την ελευθερία της εκφράσεως και της πολυφωνίας, την τήρηση της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και την προαγωγή της ποιότητας των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Αισθητή είναι η έλλειψη αναφοράς ανάμεσα στους σκοπούς του ΕΣΡ της προστασίας της ελληνικής γλώσσας και τα θέματα της διαφήμισης. Κατά το άρθρο 15 παρ. 2 ορίζεται σαφώς ότι η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο και αποκλειστικό έλεγχο του ΕΣΡ. Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται :

- 1) δια της χορηγήσεως ή ανακλήσεως αδειών λειτουργίας τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών,
- 2) δια της διαχείρισης του φάσματος των συχνοτήτων, και
- 3) δια του ελέγχου των εκπομπών προς εξασφάλιση:

α)της αντικειμενικής και με ίσους όρους μεταδόσεως πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης

β)της ποιοτικής στάθμισης των προγραμμάτων των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών

γ)του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου, ΣΤΕ 554/03 και ΣΤΕ Επιτροπή Αναστολών 218/2003.

δ)της προστασίας της νεότητας και της παιδικής ηλικίας.

Επιπλέον, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης εκδίδει οδηγίες και συστάσεις προς τους δημόσιους και τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς φορείς προς συμμόρφωση. Δεν μπορεί όμως να εκδώσει κανονιστικές πράξεις. Η πιο σημαντική αρμοδιότητά του είναι η δυνατότητα να επιβάλλει με ειδικές και πλήρως αιτιολογημένες αποφάσεις του κυρώσεις στους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς για παράβαση του νόμου, των τεχνικών υποχρεώσεων που έχουν καθοριστεί από το Υπουργείο Μεταφορών – Επικοινωνιών, των αρχών της δεοντολογίας και των όρων της συμβάσεως παραχωρήσεως. Οι αποφάσεις αυτές ελέγχονται μόνο από τη δικαστική εξουσία.

Η ένταξη πάντως στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η ανάπτυξη καλωδιακών δικτύων, καθώς και η εμφάνιση δορυφόρων άμεσης μετάδοσης στην Ε.Ε. οδηγεί στην ανάγκη οργάνωσης των συνθηκών προγραμματισμού των εκπομπών και γενικότερα των προβλημάτων που δημιουργούν οι τηλεοπτικές εκπομπές με την κατάργηση των συνόρων. Συγκεκριμένα, από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει κριθεί ήδη ότι ένα Κράτος – μέλος δε μπορεί νομίμως να απαγορεύσει στο έδαφος του την καλωδιακή μετάδοση εκπομπών άλλων κρατών-μελών (ΔΕΚ 325/85, απόφαση της 26 Απριλίου 1988). Μια τέτοια απόφαση προσκρούει στο άρθρο 59 Συνθ. ΕΟΚ και δε μπορεί να δικαιολογηθεί, παρά μόνο για λόγους δημοσίου συμφέροντος.²¹

Ο σκοπός του είναι να επιβλέπει τον ραδιοτηλεοπτικό τομέα και να λειτουργεί ως σύνδεσμος ανάμεσα στην κυβέρνηση και τους δημοσιογράφους. Ο νόμος κατοχυρώνει και αναγνωρίζει την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών του Συμβουλίου. Ο ρόλος του ΕΣΡ υποβαθμίστηκε το 1993 και ιδίως το 1995 από το νομοθέτη στο επίπεδο μιας λίγο πολύ συνηθισμένης διοικητικής επιτροπής και συγκεντρώθηκαν οι ουσιώδεις αποφασιστικές αρμοδιότητες στον Υπουργό Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Το 1998 και ιδίως το 2000 επιχειρήθηκε να αναβαθμιστεί το ΕΣΡ. Το ειδικότερο νομοθετικό πλαίσιο που αναφέρεται αμέσως ή εμμέσως στη λειτουργία και στις αρμοδιότητες του Ε.Σ.Ρ. βρίσκεται στους νόμους που διέπουν τη λειτουργία της δημόσιας (Ν. 1730-1987) και της ιδιωτικής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης (Νόμοι 3952-2007, 2328-1995, 2644-1998 και 3310-2005 και Προεδρικά Διατάγματα 109-2010, 77-2000 και 310-1996). Επίσης, για την εσωτερική του λειτουργία εφαρμόζεται ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Ε.Σ.Ρ. που κυρώθηκε με την 20291/Ε/6.9.2002 Απόφαση του Υπουργού Τύπου και Μ.Μ.Ε.

Με βάση το άρθρο 14 της παραγράφου 9 Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η οικονομική κατάσταση και τα μέσα χρηματοδότησης των μέσων ενημέρωσης πρέπει να γίνονται γνωστά, όπως νόμος ορίζει. Νόμος προβλέπει τα μέτρα και τους περιορισμούς που είναι αναγκαίοι για την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας και της πολυφωνίας στην ενημέρωση. Απαγορεύεται η συγκέντρωση του ελέγχου περισσότερων μέσων ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής. Απαγορεύεται ειδικότερα η συγκέντρωση περισσότερων του

ενός ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης της αυτής μορφής, όπως νόμος ορίζει. Η ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης μέσω ενημέρωσης είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του εταίρου, του βασικού μετόχου ή του διευθυντικού στελέχους επιχείρησης που αναλαμβάνει έναντι του δημοσίου ή νομικού προσώπου του ευρύτερου δημόσιου τομέα την εκτέλεση έργων ή προμηθειών ή την παροχή υπηρεσιών.

Η απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και κάθε είδους παρένθετα πρόσωπα, όπως συζύγους, συγγενείς, οικονομικά εξαρτημένα άτομα ή εταιρείες. Νόμος ορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις, τις κυρώσεις που μπορεί να φθάνουν μέχρι την ανάκληση της άδειας ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού και μέχρι την απαγόρευση σύναψης ή την ακύρωση της σχετικής σύμβασης, καθώς και τους τρόπους ελέγχου και τις εγγυήσεις αποτροπής των καταστρατηγήσεων των προηγούμενων εδαφίων. Καθώς και με βάση το άρθρο 15 της παραγράφου 2: Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη αρχή, όπως νόμος ορίζει.

Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την υποχρεωτική και δωρεάν μετάδοση των εργασιών της Βουλής και των επιτροπών της, καθώς και προεκλογικών μηνυμάτων των κομμάτων από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα.

2.3 Παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά στην εύρυθμη λειτουργία του ΕΣΡ

Αρχικά ένας μεγάλος παράγοντας είναι το δαιδαλώδες νομικό πλαίσιο, το οποίο επηρεάζει τη λειτουργία του ΕΣΡ⁸. Δεν έχει γίνει ξεσκεπάρισμα της νομοθεσίας εδώ και πολλά χρόνια. Ανά πάσα στιγμή ανακύπτουν ζητήματα, που φέρνουν στην επιφάνεια το θέμα της επικαιροποίησης της νομοθεσίας. Υπάρχουν νόμοι, που παραπέμπουν σε άλλους νόμους και διατάξεις του Συντάγματος που εξειδικεύονται σε νόμους, οι οποίοι θεσπίστηκαν σε εποχές με διαφορετικά κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά. Όταν το νομικό πλαίσιο είναι πολύπλοκο αφήνει χώρο για ασάφειες και πολλαπλές ερμηνείες, που ενισχύονται από τις διφορούμενες διατάξεις. Αποτέλεσμα όλης αυτής της διαδικασίας είναι το ΕΣΡ να βρίσκεται αντιμέτωπο ανά τακτά χρονικά διαστήματα με το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ) και να μην εφαρμόζονται άμεσα οι αποφάσεις του.

Παράλληλα, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις στη διαδικασία αναθεώρησης της νομοθεσίας που αφορά στη συγκεκριμένη αρχή. Ενδεικτικά αναφέρουμε πως πριν τέσσερα χρόνια είχε κατατεθεί στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής επεξεργασμένη πρόταση για την αναθεώρηση της νομοθεσίας για το ΕΣΡ. Ωστόσο, αυτή δεν προωθήθηκε από την αρμόδια επιτροπή, με αποτέλεσμα να κατατεθεί εκ νέου το 2013, με τη σημείωση όμως ότι απαιτείται νέα επικαιροποίηση.

2.4 Η Ανεξαρτησία και το ΕΣΡ.

Το «ανεξάρτητη» συνδέεται με την απουσία ελέγχου από έναν συγκεκριμένο φορέα. Η μόνη βασική υποχρέωση του ΕΣΡ είναι να απευθύνεται με τα πεπραγμένα του στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας⁹ της Βουλής, στην οποία και υπάγεται, προκειμένου να παρουσιάσει το έργο που παράγει.

8. Το συγκεκριμένο κομμάτι είναι απόσπασμα από συνέντευξη στην αρμόδια αρχή.

9. Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας είναι μία από τις "Ειδικές Επιτροπές" της Βουλής των Ελλήνων. Αντικείμενο της επιτροπής είναι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος επί των "ανεξάρτητων διοικητικών αρχών" και επί των "μέσων μαζικής ενημέρωσης" (ΜΜΕ), καθώς και η επεξεργασία προτάσεων που συμβάλλουν στη διαφάνεια της δημόσιας ζωής για την εξάλειψη της διαφθοράς. Την επιτροπή αυτή συγκροτούν σήμερα (Δεκ. 2012) τα ακόλουθα πρόσωπα - μέλη του ελληνικού κοινοβουλίου: Ο δημοσιονομικός έλεγχος δεν ασκείται κατά κύριο λόγο a priori, αλλά a posteriori, εξετάζοντας η Βουλή την ορθή και σώφρονα διαχείριση των οικονομικών πόρων που τους είχαν διατεθεί

Το ΕΣΡ είναι ανεξάρτητο καθώς τα μέλη του δεν διορίζονται αλλά επιλέγονται από την ολομέλεια των προέδρων των κομμάτων της Βουλής. Η κρίση είναι τόσο αυστηρή που για να υπάρξει πρόεδρος απαιτείται πλειοψηφία 4/5. Π.χ. Έχουμε πέντε κόμματα με 20 εκπροσώπους. Οι 15 πρέπει να συμφωνήσουν σ' ένα κοινό πρόσωπο. Πρόκειται για μια διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει πλήθος διαβουλεύσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων πλευρών.

Επιπλέον, το ΕΣΡ δεν εξαρτάται από την εκτελεστική εξουσία. Οτιδήποτε συμβαίνει στον ραδιοηλεκτρονικό χώρο, βρίσκεται αυτομάτως στην κρίση της αρχής. Το ΕΣΡ έχει την υποχρέωση να εναρμονίζεται με την προβλεπόμενη νομοθεσία για τον τρόπο λειτουργίας των ΜΜΕ.

2.5 Παραδείγματα από ορισμένες αποφάσεις της αρχής

Πρόστιμο 3.000 για το ομοφοβικό παραλήρημα Βερούκιου, τον καλύπτει ο Alpha

Πρόστιμο 3.000 ευρώ θα κληθεί να πληρώσει ο ραδιοφωνικός σταθμός του Alpha, για το 20λεπτο της εκπομπής "Αντίθετοι" στις 5 Μαρτίου, κατά το οποίο Βερούκιος-Σταυρόπουλος (κυρίως ο πρώτος) καταφέρθηκαν εναντίον ενός συγγραφέα με σεξιστικά σχόλια, εκμεταλλευόμενοι το γεγονός ότι είναι ομοφυλόφιλος.

Η εκπομπή, σε ώρα υψηλής ακροαματικότητας, είχε δημιουργήσει αντιδράσεις στο ακροατήριο και είχε ως αποτέλεσμα να παραιτηθεί ο συμπαραγωγός του Δημήτρης Σταυρόπουλος και να παραπεμφθεί στο πειθαρχικό συμβούλιο των δημοσιογράφων ο Βερούκιος, ο οποίος δήλωσε μετανοημένος. Ο ραδιοφωνικός σταθμός του Alpha «πήρε πάνω του» το ζήτημα, καθώς δεν ανταποκρίθηκε στις εκκλήσεις για αποπομπή του δημοσιογράφου που είναι και διευθυντής του σταθμού, ενώ στο υπόμνημα του στο ΕΣΡ έκανε λόγο για μία εκπομπή «ιδιαιτέρου ύφους», η οποία «έχει κερδίσει την εκτίμηση των ακροατών και αποτελεί σημείο αναφοράς για το ελληνικό ραδιόφωνο».

Θεσσαλονίκη: Επιστρέφει η συχνότητα του ιστορικού Star FM στους «εργαζόμενους» του

Στους απλήρωτους εργαζόμενους παραχώρησε τη συχνότητα του Star FM της Θεσσαλονίκης στη σημερινή του συνεδρίαση το ΕΣΡ. Πρόκειται για μια απόφαση που εφαρμόζει το νόμο για τους χρεωκοπημένους ραδιοφωνικούς σταθμούς, όπως ήδη συνέβη με αντίστοιχες περιπτώσεις στην Αθήνα (Nitro, Flash, Best, Ξένιος). Μετά την απόφαση αυτή, ανοίγει ο δρόμος για την επανενεργοποίηση της συχνότητας των 97.1, η οποία είχε παραμείνει κενή μετά τη χρεωκοπία Τουρώνη το 2012 και καταλήφθηκε κατά περιόδους από ραδιοφωνικούς σταθμούς των γύρω νομών. Αυτή τη στιγμή εκεί εκπέμπει το Ράδιο Αλμωπία από το νομό Πέλλας.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

3.1 Η αποστολή και η συγκρότηση της ΕΕΤΤ

Η ΕΕΤΤ (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων), είναι η Ανεξάρτητη Αρχή η οποία αποτελεί τον Εθνικό Ρυθμιστή που ελέγχει, ρυθμίζει και εποπτεύει: (α) την αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, ασύρματων επικοινωνιών και διαδικτύου και (β) την ταχυδρομική αγορά, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ταχυμεταφοράς.

Επιπλέον, η ΕΕΤΤ ασκεί τις αρμοδιότητες Επιτροπής Ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές. Ιδρύθηκε το 1992 με τον Ν.2075 με την επωνυμία Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών (ΕΕΤ) και οι αρμοδιότητές της επικεντρώνονταν στην εποπτεία της απελευθερωμένης αγοράς των τηλεπικοινωνιών. Η λειτουργία της όμως ξεκίνησε το καλοκαίρι του 1995. Με την ψήφιση του Ν.2668/98 ο οποίος καθόριζε τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών, ανατέθηκε στην ΕΕΤΤ και η ευθύνη για την εποπτεία και ρύθμιση της αγοράς των ταχυδρομικών υπηρεσιών και μετονομάστηκε σε Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

Με τον Ν.2867/2000 ενισχύθηκε ο εποπτικός, ελεγκτικός και ρυθμιστικός ρόλος της ΕΕΤΤ ενώ με τον ισχύοντα Ν. 4070/2012 περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθορίζεται το πλαίσιο παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφών ευκολιών εντός της Ελληνικής

Επικράτειας σύμφωνα με το ισχύον κοινοτικό δίκαιο και προσδιορίζονται οι αρμοδιότητές της.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που τη διέπει, η ΕΕΤΤ, μεταξύ άλλων:

1. Ρυθμίζει τα θέματα που αφορούν τον α) καθορισμό σχετικών αγορών, προϊόντων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ελληνική Επικράτεια, β) τον ορισμό και τις υποχρεώσεις Παρόχων με Σημαντική Ισχύ στις ανωτέρω σχετικές αγορές σύμφωνα με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.
2. Εποπτεύει και ελέγχει τους παρόχους δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, επιβάλλει τις σχετικές κυρώσεις, τηρεί και
3. διαχειρίζεται το Μητρώο Παρόχων Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών.
4. Εκδίδει Κώδικες Δεοντολογίας για την παροχή δικτύων και υπηρεσιών των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
5. Μεριμνά για την τήρηση της νομοθεσίας περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφαρμόζει τις διατάξεις του Ν. 703/1977, όπως ισχύει, και επιβάλλει σχετικές κυρώσεις.
6. Συνεργάζεται με τις Ρυθμιστικές Αρχές των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων κρατών, καθώς και με κοινοτικούς ή διεθνείς φορείς σε θέματα αρμοδιότητάς της.
7. Ρυθμίζει τα θέματα που αφορούν στις Γενικές Άδειες.
8. Διαχειρίζεται το Εθνικό Σχέδιο Αριθμοδότησης (Ε.Σ.Α.).
9. Ρυθμίζει τα θέματα φορητότητας αριθμών, της επιλογής ή/ και προεπιλογής φορέα και ελέγχει την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.
10. Χορηγεί τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων ή/ και αριθμών.
11. Ρυθμίζει τα θέματα ονομάτων χώρου στο Διαδίκτυο με κατάληξη ".gr" και είναι αρμόδια για θέματα ονομάτων χώρου με κατάληξη ".eu".
12. Ρυθμίζει τα θέματα της ηλεκτρονικής υπογραφής.
13. Ρυθμίζει τα θέματα πρόσβασης και διασύνδεσης.
14. Ασκεί αρμοδιότητες σχετικές με την παροχή Καθολικής Υπηρεσίας.

15. Ρυθμίζει θέματα προστασίας του καταναλωτή στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στον τομέα παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών.
16. Ρυθμίζει και εποπτεύει την αγορά παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών.
17. Διαχειρίζεται το εμπορικό φάσμα ραδιοσυχνοτήτων με την εξαίρεση της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης. Στο πλαίσιο αυτό,
18. Καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες απαιτούνται δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.
19. Χορηγεί τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.
20. Καθορίζει τα τέλη χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.
21. Εποπτεύει και ελέγχει την χρήση του φάσματος επιβάλλοντας σχετικές κυρώσεις.
22. Τηρεί το εθνικό μητρώο ραδιοσυχνοτήτων.
23. Χορηγεί τις άδειες κατασκευών κεραιών στην ξηρά.
24. Είναι ο αρμόδιος φορέας για τα θέματα διάθεσης και χρήσης του τερματικού τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και του ραδιοεξοπλισμού.

Η ΕΕΤΤ συγκροτείται από 9 μέλη, εκ των οποίων ο ένας είναι ο πρόεδρος και οι δύο αντιπρόεδροι. Ο ένας αντιπρόεδρος είναι αρμόδιος για τον τομέα των τηλεπικοινωνιών και ο άλλος για τον τομέα παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών. Τα μέλη της ΕΕΤΤ διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών μετά από προηγούμενη επιλογή τους από τη Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής με αυξημένη πλειοψηφία 4/5 των μελών της. Η θητεία τους είναι πενταετής και δεν επιτρέπεται ο διορισμός των μελών για περισσότερο από δύο θητείες. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής είναι δημόσιος λειτουργός πλήρους απασχόλησης και δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία άλλη επαγγελματική δραστηριότητα.

3.2 Το κοινωνικό έργο που προσφέρει ως προς τη νομική θέση των καταναλωτών

Είναι αρκετά σαφείς οι ενέργειες που καλείται να κάνει ο πολίτης ¹⁰ για να φέρει εις πέρας την υπόθεση του. Συγκεκριμένα, ο Τομέας Εξυπηρέτησης Καταναλωτών (ΤΕΚ) της ΕΕΤΤ αποτελεί σημείο αναφοράς για το καταναλωτικό κοινό σε θέματα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, αλλά και αφετηρία για μία σειρά εποπτικών και ρυθμιστικών παρεμβάσεων προς όφελος της αγοράς και των καταναλωτών, αξιοποιώντας και την πολύτιμη εμπειρία των οκτώ χρόνων λειτουργίας του.

Ο τρόπος λειτουργίας του ΤΕΚ περιγράφεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

10. Το συγκεκριμένο κομμάτι είναι απόσπασμα από συνέντευξη στην αρμόδια αρχή

Η ΕΕΤΤ επομένως απευθύνεται στους πολίτες και σε επιχειρήσεις με σκοπό την ενημέρωσή τους και την εξέταση ερωτημάτων και καταγγελιών σχετικά με υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομείων.

Σύμφωνα με το νόμο περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Ν.3431/2006), μεταξύ των γενικών αρχών που διέπουν το πλαίσιο ρύθμισης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών περιλαμβάνεται και η διασφάλιση της «διατήρησης της ακεραιότητας και της ασφάλειας των δημόσιων δικτύων επικοινωνιών» (άρθρο 3, παρ. στστ'). Ο έλεγχος της τήρησης των αρχών αυτών εμπίπτει κατεξοχήν στην αρμοδιότητα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) (άρθρο 6, παρ. 1 του Ν. 3431/2006) με την επιφύλαξη του άρ. 4, όπου αναφέρεται ότι ο Υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών είναι αρμόδιος για «Τη χάραξη της πολιτικής επί της ασφάλειας των δημόσιων δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από κοινού με τους κατά περίπτωση συναρμόδιους Υπουργούς,

σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.» Περαιτέρω, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΧ του νόμου περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (Ν. 3431/2006),

Η Γενική Άδεια παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που εκδίδει η ΕΕΤΤ, δύναται να συνοδεύεται μεταξύ άλλων από:

- α) όρους που εξασφαλίζουν τη διατήρηση της ακεραιότητας των δημόσιων δικτύων επικοινωνιών» (άρθρο 13 Παραρτήματος ΙΧ),
- β) κανόνες ασφάλειας δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών από μη επιτρεπόμενη πρόσβαση» (άρθρο 14 Παραρτήματος),
- γ) προδιαγραφές χρήσης ώστε σε περίπτωση μείζονος καταστροφής να εξασφαλίζεται η επικοινωνία των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης με τις δημόσιες αρχές» (άρθρο 10 του Παραρτήματος ΙΧ).

Τους όρους και κανόνες αυτούς, σύμφωνα με τον ίδιο νόμο (Ν.3431/2006), τους προσδιορίζει η ΕΕΤΤ κατά την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Όσον αφορά στα Δημόσια Τηλεφωνικά Δίκτυα σε σταθερές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 57, παρ. 4 του Ν. 3431/2006:

Προκειμένου οι επιχειρήσεις που λειτουργούν δημόσια τηλεφωνικά δίκτυα σε σταθερές θέσεις να εξασφαλίζουν την ακεραιότητα του δικτύου και σε περίπτωση καταστροφικής βλάβης του δικτύου ή σε περίπτωση ανωτέρας βίας, τη διαθεσιμότητα του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου και των δημόσιων τηλεφωνικών υπηρεσιών σε σταθερές θέσεις, υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα. Οι επιχειρήσεις που παρέχουν δημόσιες τηλεφωνικές υπηρεσίες στα-e-Government Forum

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι υποχρεώσεις της ΕΕΤΤ αφορούν, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο, τον καθορισμό των ελάχιστων υποχρεώσεων προς τις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις, ώστε να:

1. εξασφαλίζεται η ακεραιότητα των δημόσιων τηλεφωνικών δικτύων σε σταθερές θέσεις
2. εξασφαλίζεται η διαθεσιμότητα του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου και των δημόσιων τηλεφωνικών υπηρεσιών σε σταθερές θέσεις σε περίπτωση καταστροφικής βλάβης του δικτύου ή ανωτέρας βίας

3. διασφαλίζεται η αδιάκοπη πρόσβαση σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης μέσω των δημόσιων τηλεφωνικών υπηρεσιών σε σταθερές θέσεις

3.3 Ο ρυθμιστικός και ο εποπτικός ρόλος της ΕΕΤΤ

Οι σύγχρονες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες χρησιμοποιούν ένα φάσμα ραδιοσυχνοτήτων το οποίο είναι ένας εθνικός πόρος καθοριστικής σημασίας για αυτές τις υπηρεσίες. Αποτελεί σπάνιο πόρο δεδομένου το σύνολο των συχνοτήτων που μπορεί να διατεθεί σε μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή είναι πεπερασμένο.

Γι' αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία ο τρόπος διάθεσης και οι όροι χρήσης του ώστε να εξασφαλίζεται η βέλτιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου φάσματος για την κάλυψη των αναγκών που υπάρχουν αλλά και των μελλοντικών καθώς και τη μεγιστοποίηση των ωφελειών για τους χρήστες. Κύριο μέλημα της ΕΕΤΤ είναι να διασφαλίζει την παροχή ασύρματων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε προκαθορισμένα επίπεδα ποιότητας και τον συντονισμό όσο το δυνατόν περισσότερων χρηστών.

3.4 Τα κυριότερα επιτεύγματα της Αρχής

Σε μία περίοδο έντονων εξελίξεων για την ελληνική οικονομία και κοινωνία, η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προχωρά σε σημαντικές παρεμβάσεις για την ανταγωνιστική ανάπτυξη των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Είναι βέβαιο ότι πέραν των ονομαστικών τους μεγεθών, το αναπτυξιακό αποτέλεσμα και των δύο αγορών στην ελληνική οικονομία είναι πολλαπλασιαστικό, καθώς στηρίζουν τη μετάβαση σε νέες τεχνολογίες και επηρεάζουν άμεσα τόσο την ιδιωτική επιχειρηματικότητα όσο και τις υπηρεσίες του Κράτους προς τον Πολίτη, σε όλες τους τις μορφές.

Το 2013 και το 2014 σηματοδοτούνται από δύο σπουδαίες εξελίξεις για το μέλλον των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στη χώρα μας. Με γνώμονα την

αναπτυξιακή διαχείριση των σπάνιων εθνικών πόρων, όπως είναι το φάσμα ραδιοσυχνοτήτων, η ΕΕΤΤ ξεκίνησε το 2013 τη διαδικασία για την αδειοδότηση δικτύων επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής (ψηφιακή τηλεόραση) και την απελευθέρωση πολύτιμου ραδιοφάσματος. Πρώτος στόχος είναι η προώθηση της ψηφιακής τεχνολογίας στην τηλεόραση, ώστε για πρώτη φορά να επιτευχθεί οργανωμένη αδειοδότηση και να μπει τάξη στη χρήση των τηλεοπτικών συχνοτήτων. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, η ΕΕΤΤ επιβλέπει έως τα τέλη του 2014, την υλοποίηση (roll-out) του δικτύου ψηφιακής ευρυεκπομπής και την παύση των αναλογικών τηλεοπτικών εκπομπών. Με τον τρόπο αυτό, θα προωθηθεί και ο δεύτερος στόχος, που είναι το έργο του «Ψηφιακού Μερίσματος», κυρίως αξιοποιώντας το απελευθερωμένο, πλέον από την αναλογική τηλεόραση, φάσμα. Η διαγωνιστική διαδικασία –η σπουδαιότερη για την κινητή τηλεφωνία στη χώρα μας– για τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων στις ζώνες των 800MHz και 2,6GHz, με σκοπό την ανάπτυξη δικτύων και υπηρεσιών κινητής ευρυζωνικότητας βρίσκεται ήδη σε φάση προετοιμασίας και θα ολοκληρωθεί μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του 2014. Επίσης, η διαχείριση πολύτιμων εθνικών πόρων και η προώθηση της ευρυζωνικότητας.

Ειδικότερα, τα σημαντικότερα σημεία των πρωτοβουλιών και δράσεων της ΕΕΤΤ στις αγορές ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για το 2013 περιλαμβάνουν:

Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες

- Σταθερή ευρυζωνικότητα: Η διείδυση της ευρυζωνικότητας στον πληθυσμό ανήλθε σε 25,8% έναντι 23,8% στο τέλος του 2012 με 2.913.191 συνδέσεις έναντι 2.689.428 στο τέλος του 2012. Σε ό,τι αφορά τη μετάβαση στα Δίκτυα Πρόσβασης Νέας Γενιάς, μετά την αναθεώρηση της προσφοράς αναφοράς για την παροχή Εικονικά Μερικά Αδεσμοποίητου (EMA) βρόχου, για τους μεν καταναλωτές διασφαλίστηκε η ποιότητα της υπηρεσίας, στους δε εναλλακτικούς παρόχους δόθηκε η δυνατότητα να διαθέσουν στην αγορά προϊόντα VDSL ισότιμα και υπό ανταγωνιστικές συνθήκες με τον ΟΤΕ. Στα τέλη του 2013, οι συνδέσεις VDSL ανήλθαν σε 48.878 έναντι 3.165 στο τέλος του 2012. Η δυνητική κάλυψη VDSL βασίζεται σε 187 κέντρα, τα οποία αναλογούν σε περισσότερους από το 69% των συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας στη χώρα.

- Κινητή Ευρυζωνικότητα: Συνεχίστηκε η ανάπτυξη και επέκταση των δικτύων 4G/LTE. Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία του Δεκεμβρίου 2013, 969.763 χρήστες είχαν πρόσβαση στο Internet (μέσω καρτών σε laptops), ενώ 4.412.039 χρήστες είχαν πρόσβαση, μέσω κινητών τηλεφώνων.
- Η σημαντική μείωση των τελών στη χονδρική αγορά τερματισμού κλήσεων (2012–2013) αποτέλεσε μία σημαντική εξέλιξη που ενίσχυσε τον ανταγωνισμό, οδηγώντας στη διάθεση νέων συνδυαστικών οικονομικών προγραμμάτων στην κινητή τηλεφωνία με χαμηλές λιανικές χρεώσεις προς όλα τα δίκτυα. Αυτή η μείωση διέυρνε τις επιλογές των καταναλωτών.
- Σημαντική εξέλιξη για τους καταναλωτές είναι η έκδοση από την ΕΕΤΤ και εφαρμογή του Κανονισμού Γενικών Αδειών που επιβάλλει στους παρόχους αυξημένες υποχρεώσεις όσον αφορά την αναλυτική και έγκαιρη ενημέρωση των καταναλωτών πριν την επιβολή αυξήσεων στις χρεώσεις και αλλαγών στους όρους της σύμβασης σε συνδέσεις/πακέτα, σύμφωνα με τις νεότερες Ευρωπαϊκές Οδηγίες.
- Κατά τη διάρκεια του 2013, η ΕΕΤΤ ανταποκρίθηκε σε 12.000 αιτήματα, καταγγελίες και παράπονα καταναλωτών και πραγματοποίησε 240 επισκέψεις σε καταστήματα λιανικής παρόχων με στόχο να ελέγξει τη συμμόρφωση στα σημεία εξυπηρέτησης. Το 85% των αιτημάτων αφορούσαν τηλεφωνία και Internet.
- Με τη Διαδικασία Αδειοδότησης Μιας Στάσης (One-Stop Shop) – στην οποία κεντρικό ρόλο έχει το Σύστημα Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτήσεων (ΣΗΛΥΑ) της ΕΕΤΤ – εκδόθηκαν συνολικά 754 αποφάσεις για άδειες κατασκευής κεραιοσυστημάτων και πιστοποιητικά πληρότητας.
- Ταυτόχρονα, η Αρχή συνέχισε να αναπτύσσει, να αναβαθμίζει και να διαθέτει στο <http://www.eett.gr> εύχρηστα εργαλεία (Σύστημα Αποτίμησης Ποιότητας Ευρυζωνικών Συνδέσεων «ΥΠΕΡΙΩΝ», Σύστημα Παρακολούθησης Τιμών Προϊόντων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών Λιανικής, Γεωγραφικό Σύστημα Ταχυδρομείων-GIS) που επιτρέπουν στους ίδιους τους καταναλωτές τον έλεγχο της ποιότητας, του κόστους και της διαθεσιμότητας των υπηρεσιών στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και τις ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Ταχυδρομικές υπηρεσίες

- Σε ρυθμιστικό επίπεδο, η ΕΕΤΤ ολοκλήρωσε την αναθεώρηση των Κανονισμών Γενικής και Ειδικής Άδειας παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών, εξέδωσε τον Κώδικα Δεοντολογίας για την παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και δύο Κανονισμούς για τη διαδικασία επίλυσης διαφορών στην ταχυδρομική αγορά και τη διενέργεια ακροάσεων της ΕΕΤΤ επί ταχυδρομικών θεμάτων.
- Επίσης, εξέδωσε 4 αποφάσεις για τον καθορισμό των περιπτώσεων που χρήζουν αποζημίωσης για πλημμελή παροχή ταχυδρομικών υπηρεσιών, για παροχή πληροφοριών στην ΕΕΤΤ από τις ταχυδρομικές επιχειρήσεις, για τον καθορισμό μεθοδολογίας υπολογισμού καθαρού κόστους ΚΥ και την αξιολόγηση της προσαρμογής των τιμολογίων ΚΥ των Ελληνικών Ταχυδρομείων (ΕΛΤΑ) για το έτος 2013.
- Σε ελεγκτικό επίπεδο, η ΕΕΤΤ ολοκλήρωσε 53 ελέγχους σε ταχυδρομικές επιχειρήσεις και εξέδωσε 202 πορίσματα για ελέγχους που διενεργήθηκαν το 2012 βάσει των οποίων προχώρησε σε 130 διαγραφές εταιριών από το μητρώο της και στην έκδοση 72 συστάσεων ή βεβαιώσεων για καταβολή τελών στην εφορία.
- Προχωρώντας ακόμα ένα βήμα στην κατεύθυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η ΕΕΤΤ καθιέρωσε την αποκλειστική χρήση διαδικτυακής εφαρμογής για την υποβολή αιτήσεων εγγραφής, τροποποίησης ή διαγραφής από το μητρώο της ΕΕΤΤ και τη χορήγηση βεβαιώσεων, μειώνοντας τη γραφειοκρατία και διευκολύνοντας τις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων και της ΕΕΤΤ και του Υπουργείου ΥΜΕΔ.

3.5 Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα η Αρχή

Σε μία εποχή με συνεχείς προκλήσεις, αντιξοότητες και εξελίξεις, για την ελληνική οικονομία και αγορά, η ΕΕΤΤ εργάζεται με όραμα, στρατηγική, συνέπεια και υψηλό αίσθημα ευθύνης. Η Αρχή δεσμεύεται στην προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος, στην τήρηση των αρχών του «ευ αγωνίζεσθαι», στη ρυθμιστική σταθερότητα και την προώθηση επενδύσεων σε σύγχρονες υποδομές και καινοτομικές υπηρεσίες, με σκοπό την ταχεία μετάβαση στην

Κοινωνία της Γνώσης για τους πολίτες και στην Ψηφιακή Οικονομία για τις επιχειρήσεις.

3.6 Παραδείγματα από ορισμένες αποφάσεις της αρχής

ΕΕΤΤ: 32 ραδιοφωνικοί σταθμοί σφραγίστηκαν το 2013 μετά από 389 καταγγελίες

1.163 καταγγελίες σε θέματα ραδιοφωνίας και τηλεόρασης έλαβε η Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών το 2013, σύμφωνα με τον ετήσιο απολογισμό της για το 2013. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, η ΕΕΤΤ εξέτασε 389 υποθέσεις για θέματα ραδιοφωνικών σταθμών, προέβη σε διοικητικό έλεγχο για 83 από αυτές, ενώ μαζί με την αστυνομία διέκοψε τη λειτουργία 32 ραδιοφωνικών σταθμών.

Πρόβλημα για την αεροναυτιλία η ανεξέλεγκτη εκπομπή ραδιοφωνικών σταθμών

Στην εγκατάσταση εποπτικού εξοπλισμού σε κέντρα επικοινωνίας της ΥΠΑ αλλά και αναβάθμιση του εξοπλισμού εποπτείας του ραδιοφάσματος προχωρά η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) προκειμένου να αντιμετωπίσει προβλήματα που προκαλούνται στις συχνότητες της αεροναυτιλίας από παρεμβολές ραδιοφωνικών σταθμών.

Μάλιστα, σε πρόσφατο έλεγχο που πραγματοποίησε στο Αιγαίο κλιμάκιο της ΕΕΤΤ μετά από αναφορά της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, εντοπίστηκε παρεμβολή από ραδιοφωνικό σταθμό της Ρόδου. Ως εκ τούτου η ΕΕΤΤ προχώρησε στον τερματισμό της λειτουργίας του ραδιοφωνικού σταθμού.

Σε κάθε περίπτωση, η ΕΕΤΤ επισημαίνει, για άλλη μια φορά, τα σοβαρά προβλήματα που προκαλούνται στις συχνότητες της αεροναυτιλίας από την ανεξέλεγκτη εκπομπή των ραδιοφωνικών σταθμών πανελλαδικώς. Ουσιαστική λύση μπορεί να δοθεί μόνο με την ολοκλήρωση της αδειοδότησης

των ραδιοφωνικών σταθμών στην επικράτεια, ώστε να εκπέμπουν σε συχνότητες εναρμονισμένες με αυτές της αεροναυτιλίας (σύμφωνες με τους αντίστοιχους χάρτες συχνοτήτων για κάθε νομό), τηρώντας τα νόμιμα όρια ισχύος, καθώς και με την ταυτόχρονη δημιουργία οργανωμένων πάρκων κεραιών.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών

4.1 Η αποστολή της Αρχής

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) είναι μια από τις συνταγματικά καθιερωμένες Ανεξάρτητες Αρχές με διοικητική αυτοτέλεια, η οποία συστάθηκε ως ειδικός εποπτεύων φορέας για να προστατεύει το απόρρητο της επικοινωνίας. Η Αρχή συστάθηκε με το Ν.3115/2003 κατ' εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 19 παρ.2 του Συντάγματος.

Με τον παραπάνω νόμο ρυθμίζονται τα θέματα της συγκρότησης, των αρμοδιοτήτων και της λειτουργίας της ΑΔΑΕ, ενώ με το ΠΔ 40/2005 ρυθμίζεται η εσωτερική της διάρθρωση. Η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, οι οποίες περιγράφονται παρακάτω, έχει ως σκοπό την προστασία του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Επιπλέον, στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου που προβλέπονται από το νόμο.

Ως ανεξάρτητη αρχή η ΑΔΑΕ έχει διοικητική αυτοτέλεια, δεν υπόκειται δηλαδή σε ιεραρχικό έλεγχο από τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό ή από οποιοδήποτε άλλο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας. Επίσης, η ΑΔΑΕ υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο με τον τρόπο και τη διαδικασία που

προβλέπεται κάθε φορά από τον Κανονισμό της Βουλής. Αυτό σημαίνει ότι η Αρχή, όπως και οι άλλες συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Τα μέλη της απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, σύμφωνα με το άρθρο 101Α του Συντάγματος και κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους δεσμεύονται μόνο από το Νόμο και τη συνείδησή τους. Η προσωπική ανεξαρτησία προστατεύει τα μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών από οποιαδήποτε παρέμβαση σχετικά με την άσκηση των καθηκόντων τους.

4.2 Πολιτική ασφάλεια για την διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η Πολιτική Ασφάλειας για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Επικοινωνιών, έχει ως στόχο την προστασία των δεδομένων επικοινωνίας και των ΠΕΣ ¹¹ από πιθανούς κινδύνους, ούτως ώστε να διασφαλίζεται το απόρρητο των επικοινωνιών αφορά τους χρήστες, συνδρομητές,

---

11. Πληροφοριακά και Επικοινωνιακά Συστήματα

εργαζόμενους και συνεργάτες του προσώπου που ασχολείται με την παροχή δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Έχει αρθρωτή δομή και αποτελείται από επιμέρους πολιτικές, οι οποίες ορίζουν τις απαιτήσεις ασφάλειας που πρέπει να ικανοποιούνται για κάθε επιμέρους κατηγορία ειδικών θεμάτων.

Σε περίπτωση που είναι ενταγμένη και συμπεριλαμβάνεται σε ευρύτερη πολιτική ασφάλειας πληροφοριών και επικοινωνιών του προσώπου που ασχολείται με την παροχή δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αυτό οφείλει να διαθέτει αρχείο με αναλυτική αντιστοίχιση της δομής της ευρύτερης πολιτικής ασφάλειας πληροφοριών και επικοινωνιών.

Για την υλοποίηση των επιμέρους πολιτικών, ορίζονται, τεκμηριώνονται, εφαρμόζονται και αναθεωρούνται συγκεκριμένες διαδικασίες ασφάλειας και

οργανωτικές δομές. Οι διαδικασίες ασφάλειας ορίζουν συγκεκριμένες ενέργειες των εργαζομένων, συνεργατών, χρηστών και συνδρομητών, του υπόχρεου προσώπου, την αλληλουχία των ενεργειών, τους υπεύθυνους για την εκτέλεσή τους και τον τρόπο και τα μέσα τεκμηρίωσής τους.

Η Πολιτική Ασφάλειας για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Επικοινωνιών με τις επιμέρους πολιτικές που την απαρτίζουν, ορίζει τις διοικητικές οντότητες ή τα φυσικά πρόσωπα με συγκεκριμένες αρμοδιότητες σχετικά με την εφαρμογή της πολιτικής.

Τα υπόχρεα πρόσωπα ορίζουν τους αρμόδιους να καθορίζουν και να πραγματοποιούν τις ενέργειες σχεδίασης, ανάπτυξης, προμήθειας, εγκατάστασης, λειτουργίας, διαχείρισης, υποστήριξης, αναβάθμισης, επικαιροποίησης, διαγραφής, απόσυρσης και πρόσβασης σε κάθε ΠΕΣ.

4.3 Οι αρμοδιότητες και το κοινωνικό έργο που προσφέρει ως προς τη νομική θέση των καταναλωτών η συγκεκριμένη αρχή.

Η παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών είναι ποινικό αδίκημα. Στη νομοθεσία (άρθρο 370Α του Ποινικού Κώδικα, Ν.3674/2008, Ν.3115/2003, όπως ισχύει) προβλέπονται αυστηρές ποινικές κυρώσεις έναντι φυσικών προσώπων (έως 10ετής κάθειρξη). Εξάλλου, η παραβίαση της νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών επισύρει την επιβολή διοικητικών κυρώσεων έναντι παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών (σύσταση, χρηματικό πρόστιμο, ανάκληση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών), από την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) και άλλες Δημόσιες Αρχές. Επομένως, κάθε χρήστης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών μπορεί, εάν παραβιάζεται το απόρρητο της επικοινωνίας του, να προσφεύγει στα δικαστήρια, πολιτικά ή/και ποινικά, για ικανοποίησή του.

Η ΑΔΑΕ έχει ελεγκτικές, γνωμοδοτικές και κανονιστικές αρμοδιότητες, ενώ παράλληλα συλλέγει πληροφορίες σχετικές με την αποστολή της και επιβάλλει κυρώσεις σε περιπτώσεις που διαπιστώνει παράβαση της σχετικής κείμενης

νομοθεσίας. Συγκεκριμένα η ΑΔΑΕ έχει, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3115/2003, όπως ισχύει, τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας τακτικούς και έκτακτους ελέγχους σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της ΕΥΠ, άλλων δημοσίων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημοσίου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Οι έλεγχοι διενεργούνται από τα μέλη και το προσωπικό της ΑΔΑΕ προκειμένου να διαπιστωθεί η σωστή εφαρμογή των πολιτικών ασφάλειας που επιβάλλεται να εφαρμόζουν οι πάροχοι ή για τη διαπίστωση παραβίασης του απορρήτου της επικοινωνίας.
- Λαμβάνει πληροφορίες σχετικές με την αποστολή της από τις προαναφερθείσες υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις, καθώς και από τους εποπτεύοντες Υπουργούς.
- Καλεί σε ακρόαση τις παραπάνω υπηρεσίες, οργανισμούς, νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις και κάθε άλλο πρόσωπο, που κρίνει ότι μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της.
- Προβαίνει σε κατάσχεση των μέσων παραβίασης του απορρήτου που υποπίπτουν στην αντίληψή της κατά την ενάσκηση του έργου της και ορίζεται μεσεγγυούχος αυτών μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια. Προβαίνει επίσης στην καταστροφή πληροφοριών ή στοιχείων ή δεδομένων, τα οποία αποκτήθηκαν με παράνομη παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- Εξετάζει καταγγελίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων, όταν θίγονται από τον τρόπο και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου.
- Συνεργάζεται με άλλες αρχές της χώρας, με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών, καθώς και με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς, για θέματα της αρμοδιότητάς της.

- Γνωμοδοτεί και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις για τη λήψη μέτρων διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και τη διαδικασία άρσης του.
- Εκδίδει κανονιστικές πράξεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με τις οποίες ρυθμίζεται κάθε διαδικασία και λεπτομέρεια σε σχέση με τις ανωτέρω αρμοδιότητές της καθώς και με την εν γένει διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

4.4 Η σχέση της Αρχής με το Συμβούλιο της Επικρατείας

Κατά των εκτελεστών αποφάσεων της ΑΔΑΕ για θέματα επικοινωνίας μέσω διαδικτύου ή θέματα που αφορούν ταχυδρομικές υπηρεσίες μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές, σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 4 του Ν. 3115/2003.

Κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ, που εκδίδονται κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 3674/2008 για τα ζητήματα παραβίασης του απορρήτου που αφορούν την τηλεφωνία, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Για την άσκηση και την εκδίκαση της προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου επιτρέπεται αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4.5 Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα που έχει η Αρχή

Κατά το έτος 2013 η ΑΔΑΕ ¹² συμπλήρωσε δέκα χρόνια συνεχούς και κατά την άποψή της αποδοτικής λειτουργίας. Η δράση της κάλυψε θέματα που εκτείνονται σε όλη την κλίμακα των αρμοδιοτήτων της που έχουν καθοριστεί από τον ιδρυτικό της νόμο (Ν. 3115/2003) και περιλαμβάνουν θεσμικές ρυθμίσεις (νομοθετικές προτάσεις, κανονισμούς, γνωμοδοτήσεις κλπ), ελέγχους φορέων παροχής ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, έλεγχο διαδικασιών άρσης απορρήτου, διαχείριση καταγγελιών

πολιτών/χρηστών υπηρεσιών επικοινωνιών, δράσεις ενημέρωσης του κοινού επί θεμάτων προστασίας απορρήτου κ.ά.

Το έργο της ΑΔΑΕ δυσχεραίνεται από ορισμένες θεσμικές εκκρεμότητες που αναφέρονται παρακάτω και από τα περιορισμένα μέσα που διαθέτει η Αρχή σε στελεχιακό δυναμικό και τεχνικό εξοπλισμό.

Σήμερα η ΑΔΑΕ λειτουργεί με προσωπικό 38 ατόμων συνολικά (οι 19 είναι ειδικοί επιστήμονες –νομικοί και τεχνικοί το 85% των οποίων είναι κάτοχοι διδακτορικών ή άλλων μεταπτυχιακών τίτλων) και δέκα μέλη (επτά τακτικά και τρία αναπληρωματικά), ενώ ο προϋπολογισμός της μειώνεται από χρόνο σε χρόνο για τους γνωστούς λόγους. Η ΑΔΑΕ κατανοεί απόλυτα τους λόγους που επιβάλλουν τους παραπάνω περιορισμούς και ανταποκρίνεται στην αποστολή της με το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει και τα οικονομικά μέσα που της διατίθενται.

---

12. Το συγκεκριμένο κομμάτι είναι απόσπασμα από συνέντευξη στην αρμόδια αρχή

Στο θεσμικό επίπεδο σκόπιμη είναι πρώτον, η αναθεώρηση και συμπλήρωση του ιδρυτικού νόμου της Αρχής (Ν. 3115/2003), θέμα επί του οποίου υπάρχουν επεξεργασμένες από ειδική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή προτάσεις (Σχέδιο Νόμου) στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και δεύτερον, η τροποποίηση και συμπλήρωση του νόμου που καθορίζει τις διαδικασίες άρσης απορρήτου (Ν. 2225/1994) και του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος (ΠΔ 47/2005), η οποία είναι αναγκαία δεδομένου ότι στο διάστημα που μεσολάβησε από την εποχή της δημοσίευσής τους έχουν συντελεστεί αλματώδεις εξελίξεις στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών γενικά, και ειδικότερα στο χώρο των εφαρμογών του διαδικτύου.

Επίσης, χρειάζεται να αντιμετωπιστεί θεσμικά το γενικότερο πρόβλημα της ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών και της διασφάλισης των κρίσιμων υποδομών της χώρας οι οποίες βασίζονται σε πληροφοριακά και επικοινωνιακά συστήματα σύγχρονης τεχνολογίας. Τα θέμα αυτά έχει τεθεί από την ΑΔΑΕ στους αρμόδιους κρατικούς φορείς.

4.6 Παραδείγματα από ορισμένες αποφάσεις της αρχής

Στο μικροσκόπιο της Αρχής έχουν μπει οι παρακολουθήσεις με φορητά μέσα παρακολούθησης -βαλιτσάκια και βαν- από ιδιώτες.

Το φαινόμενο τείνει να προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις, ιδίως για την εκτεταμένη χρήση του από επιχειρηματίες και ιδιωτικά γραφεία παρακολούθησης, με δεδομένη και την παραδοχή των παρόχων ότι «τα δίκτυα κινητών επικοινωνιών δεν αντιλαμβάνονται αν παγιδεύεται το σήμα τους στον αέρα».

Από την ακρόαση της ΑΔΑΕ στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας προκύπτει ότι δεν ελέγχεται η εισαγωγή και διάθεση αυτού του εξοπλισμού που μπορεί να αποκτήσει ο οποιοσδήποτε, καθώς διάταξη που ίσχυε στο παρελθόν απαλείφθηκε στη συνέχεια με τον νόμο 4070/2012 για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες «από τους αρμοδίους του Υπουργείου Μεταφορών». Αλλά και οι ίδιοι οι νομικοί της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών αναφέρουν, σύμφωνα με το ΑΠΕ, πως υπάρχουν νομικά εμπόδια ελέγχου είτε στα τελωνεία είτε στα εμπορικά καταστήματα που διαθέτουν τέτοιο εξοπλισμό.

Η Αρχή επεξεργάζεται ένα ειδικό project και έχει ήδη ξεκινήσει τις επαφές με τους παρόχους, οι οποίοι έχουν κάθε λόγο να ανταποκριθούν, διότι αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να μπορούν να διασφαλίσουν την προστασία των συνδρομητών τους. Η ΑΔΑΕ θα επιχειρήσει να προσεγγίσει και τις κατασκευάστριες εταιρείες, προκειμένου να δει πώς θα είναι δυνατό να αποτραπεί η χρήση μηχανημάτων παρακολούθησης από ιδιώτες, κυρίως για τα κινητά δίκτυα.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

5.1 Η Αποστολή και ο σκοπός της αρχής

Με βάση λοιπόν το άρθρο 9Α του Συντάγματος που περιλήφθηκε στο Σύνταγμα με την τελευταία αναθεώρηση του 2001 ορίζει ότι «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Γνώμονας και όριο της διακριτικής ευχέρειας του κοινού νομοθέτη αποτελεί η «διασφάλιση της προστασίας προσωπικών δεδομένων».

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν.2472/1997, αποστολή της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είναι «η εποπτεία της εφαρμογής του ν.2472/1997 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά».

Πρωταρχικός σκοπός της είναι η προστασία του πολίτη από την παράνομη επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων αλλά και η συνδρομή προς αυτόν σε κάθε περίπτωση που διαπιστώνεται παραβίαση των σχετικών δικαιωμάτων του σε κάθε επιχειρησιακό τομέα (χρηματοπιστωτικά, υγεία, ασφάλιση, εκπαίδευση, δημόσια διοίκηση κ.ο.κ). Επιπλέον, σκοπός της Αρχής είναι η υποστήριξη και καθοδήγηση των υπεύθυνων επεξεργασίας στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους απέναντι στο νόμο. Επισημαίνεται ότι η Αρχή στρέφει ιδιαίτερα την προσοχή της, μεταξύ άλλων, στην

παρατήρηση και αντιμετώπιση ζητημάτων που προκύπτουν με την εξέλιξη των νέων τεχνολογιών και εφαρμογών.

5.2 Οι αρμοδιότητες της αρχής

Η Αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν.2472/1997 ¹³, ασκεί μια σειρά αρμοδιοτήτων, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις ρυθμιστικές εν ευρεία έννοια και τις ελεγκτικές.

Ρυθμιστικές αρμοδιότητες:

Η Αρχή εκδίδει οδηγίες προς τον σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων

---

13. σύμφωνα με το άρθρο 19 και 1 περ. α' ν.2472/1997, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων εκδίδει οδηγίες προς το σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

προσωπικού χαρακτήρα, κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, καλεί και επικουρεί τα επαγγελματικά σωματεία και τις λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας.

Εξετάζει αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπευθύνους επεξεργασίας. Συνεργάζεται με τις Αρχές άλλων κρατών-μελών της ΕΕ στο πλαίσιο διαφόρων επιτροπών και ομάδων εργασίας, από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η ομάδα εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK.

Τέλος, η Αρχή γνωμοδοτεί για κάθε νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ελεγκτικές αρμοδιότητες:

Η Αρχή εξετάζει προσφυγές, καταγγελίες, αντιρρήσεις και παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Διενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους, στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Εξετάζει τις γνωστοποιήσεις που υποβάλλονται και χορηγεί τις άδειες που προβλέπονται, δηλαδή άδειες ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων δεδομένων, διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ και διασύνδεσης αρχείων στις περιπτώσεις ευαίσθητων δεδομένων ή χρήσης ενιαίου κωδικού. Εξετάζει αιτήσεις για πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων. Αποφαίνεται επί αιτήσεων διαγραφής από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (ΕΚΑΝΑ).

5.3 Η ανεξαρτησία και η κατοχύρωση της αρχής

Εν προκειμένω, η Αρχή αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένη (άρθρο 9Α Συντάγματος) ανεξάρτητη δημόσια αρχή και δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε διοικητικό έλεγχο. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους τα μέλη της Αρχής απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας (άρθρο 15 ν.2472/1997). Ως προς τη συγκρότηση της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν.2472/1997 «Η Αρχή συγκροτείται από έναν δικαστικό λειτουργό βαθμού Συμβούλου της Επικρατείας ή αντίστοιχου και άνω, ως Πρόεδρο, και έξι μέλη ως εξής: έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή ΑΕΙ σε γνωστικό αντικείμενο του δικαίου, έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης στο γνωστικό αντικείμενο της πληροφορικής, έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή Α.Ε.Ι., τρία πρόσωπα κύρους και εμπειρίας στον τομέα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

5.4 Λειτουργικά προβλήματα, στόχοι και προτάσεις

Το σοβαρό πρόβλημα της ελλιπούς στελέχωσης που χαρακτηρίζει την Αρχή από ιδρύσεώς της επιδεινώθηκε τα τελευταία έτη λόγω αποχώρησης κυρίως ειδικών επιστημόνων και της αδυναμίας αναπλήρωσής τους. Επίσης, ένα ακόμα πρόβλημα το οποίο επιτείνεται είναι αυτό της συνεχούς μείωσης των διαθέσιμων πιστώσεων. Σε αναντιστοιχία με την πληθώρα των ρυθμιστικών, ελεγκτικών και γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων της, η Αρχή δεν έχει το αναγκαίο σε αριθμό ανθρώπινο δυναμικό ούτε τους χρηματικούς πόρους ή άλλα μέσα που θα της επέτρεπαν να εκπληρώσει αποτελεσματικά το σύνολο των αρμοδιοτήτων της. Ο σχεδιαζόμενος νέος Κανονισμός προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε αντικατάσταση της Οδηγίας 95/46/EK θα επαυξήσει σημαντικά τις υποχρεώσεις της Αρχής, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης συνεργασίας με αρχές άλλων κρατών μελών εντός αυστηρώς τηρούμενων μικρών χρονικών προθεσμιών.

Με δεδομένα τα προβλήματα αυτά, η προσπάθεια της Αρχής επικεντρώνεται στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των διαθέσιμων πόρων για την εκπλήρωση της αποστολής της, με γνώμονα το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στη διαμόρφωση ενός φιλικού στην προστασία δεδομένων περιβάλλοντος στη χώρα μας.

Ως προς τον εισερχόμενο όγκο νέων υποθέσεων, τη διετία 2012-13 παρατηρείται μάλλον μια τάση σταθεροποίησης του αριθμού των προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, ο αριθμός όμως αυτός παραμένει σημαντικά μεγαλύτερος από τους αντίστοιχους αριθμούς των ετών πριν από το 2011, ενώ ο αριθμός εισερχομένων υποθέσεων του 2011 είναι ο μέγιστος που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα. Το 2013, μετά από ομαδοποίηση και συστηματική εξέταση εκκρεμών και νέων υποθέσεων, η Αρχή κατόρθωσε να αυξήσει τον αριθμό των διεκπεραιωμένων υποθέσεων σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% σε σύγκριση με το 2012 και σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20% σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη.

Ωστόσο, ο ρυθμός των εισερχομένων υποθέσεων παραμένει σημαντικά μεγαλύτερος του ρυθμού διεκπεραίωσής τους, με αποτέλεσμα την περαιτέρω συσσώρευση εκκρεμοτήτων. Εκτός από την εξέταση των εισερχομένων

υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, η Αρχή έχει πολλές ακόμα αρμοδιότητες η άσκηση των οποίων απαιτεί σημαντική επιβάρυνση του ανθρώπινου δυναμικού της, όπως η πραγματοποίηση διοικητικών ελέγχων και η συνδρομή των υπευθύνων επεξεργασίας στον προσδιορισμό μέτρων προστασίας και ασφάλειας δεδομένων ή την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας, η κατάρτιση οδηγίων και εκθέσεων, η εκπόνηση ειδικών μελετών και η συνεργασία με άλλες υπηρεσίες ή αρχές προστασίας δεδομένων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ρύθμιση για την αύξηση των οργανικών θέσεων της Γραμματείας της Αρχής κατά 25, όπως και η ρύθμιση για την απόσπαση στην Αρχή μέχρι 10 υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ από δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ΟΤΑ και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οποίες αναφέρονται στις ετήσιες εκθέσεις των ετών 2010, 2011 και 2012, δεν κατέστη δυνατό να εφαρμοστούν μέχρι τέλους του 2013.

Όπως προαναφέρθηκε, ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα που προκαλεί δυσχέρειες στη λειτουργία της Αρχής είναι η σοβαρή μείωση των διαθέσιμων πιστώσεων. Ενώ ήδη ο προϋπολογισμός του έτους 2013 υπολείπονταν του προϋπολογισμού του 2010 κατά περίπου 38%, ο δε προϋπολογισμός του έτους 2014 παραμένει περίπου στο ίδιο ύψος με αυτόν του προηγούμενου έτους. Οι εγκεκριμένες για το έτος 2014 πιστώσεις δεν επαρκούν για την καταβολή της προβλεπόμενης ετησίως αμοιβής του προσωπικού και των μελών και παρά τις επισημάνσεις και τις σχετικές ενέργειες της Αρχής το πρόβλημα αυτό δεν είχε αντιμετωπιστεί μέχρι την ολοκλήρωση της έκθεσης. Οι διαθέσιμες για τις λειτουργικές δαπάνες πιστώσεις παραμένουν επίσης δραστικά μειωμένες, με τις επιπτώσεις τους να αμβλύνονται κάπως από τις επιτυχείς προσπάθειες της Αρχής για την περαιτέρω μείωση άλλων δαπανών, όπως μισθωμάτων, κοινοχρήστων, προμήθειας χαρτιού και γραφικών ειδών και τηλεφωνίας, οι οποίες και συνεχίζονται.

Όμως, το 2014 θα προστεθούν και νέες ανάγκες δαπανών, κυρίως για τη συντήρηση της πληροφορικής και δικτυακής υποδομής της, λόγω παλαίωσης στοιχείων υλικού, απόσυρσης συστημικού λογισμικού και εφαρμογών και λήξης της επταετούς περιόδου δωρεάν εγγύησης και συντήρησης του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος.

Με βασικό στόχο τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους προαναφερόμενους δυσμενείς όρους, η Αρχή επικεντρώνεται στην ομαδοποίηση και συστηματική εξέταση υποθέσεων και στο βαθμό που είναι εφικτό στην προληπτική δράση και την ενημέρωση των πολιτών και των υπευθύνων επεξεργασίας. Απαιτείται ωστόσο περαιτέρω ενδυνάμωση του προληπτικού της έργου, ιδίως σε σχέση με κρίσιμους από την οπτική της προστασίας δεδομένων τομείς επεξεργασίας, όπως της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της ψηφιακής οικονομίας.

Ο αριθμός και το εύρος των διοικητικών ελέγχων που πραγματοποιούνται σε υπευθύνους επεξεργασίας κρίσιμης σημασίας θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά, όπως για παράδειγμα στα Υπουργεία Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Μεταφορών και Υποδομών και Κοινωνικής Ασφάλισης, στις εταιρείες της ψηφιακής οικονομίας και τα νοσοκομεία και στις ασφαλιστικές εταιρείες. Στο προληπτικό έργο της Αρχής εντάσσεται και η έκδοση οδηγιών, η υποστήριξη υπευθύνων επεξεργασίας στην κατάρτιση πλαισίων προστασίας προσωπικών δεδομένων και κωδίκων δεοντολογίας, αλλά και η εκπόνηση ειδικών μελετών για την αποτίμηση των επιπτώσεων νέων τεχνολογιών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Όπως επισημάνθηκε και στις εκθέσεις περασμένων ετών, θα πρέπει να αναληφθεί νομοθετική πρωτοβουλία για την προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

α) Τροποποίηση του ιδρυτικού νόμου της Αρχής, λαμβάνοντας υπόψη την πολυετή εφαρμογή του και τις νομοθετικές αλλαγές που επήλθαν την τελευταία διετία σχετικά με τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές και το επιστημονικό προσωπικό που εκτελεί την κύρια αποστολή τους. Ενδεικτικά αναφέρεται η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και ευελιξίας της Αρχής στην κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και την πρόσληψη του προσωπικού της, η αναδιοργάνωση της Γραμματείας, η σαφέστερη και αποδοτικότερη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του συλλογικού οργάνου, του Προέδρου και της Γραμματείας, ο καθορισμός στόχων και ο προγραμματισμός των εργασιών της σε ετήσια ή διετή βάση, η κατάργηση ή τροποποίηση διατάξεων που δημιουργούν χωρίς αποχρώντα λόγο

γραφειοκρατική επιβάρυνση, ως και η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στα ανοικτά και μεγάλα δεδομένα και τις νέες τεχνολογίες.

β) Νομοθετική κωδικοποίηση των διατάξεων πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα. Το θέμα ρυθμίζεται από το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, τα άρθρα 5 και 7 του Ν. 2472/1997 της Αρχής, το άρθρο 25 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων και άλλες ειδικές διατάξεις με συνέπεια να δημιουργούνται συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και τελικά παράβαση των διατάξεων περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.

γ) Σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των ανεξαρτήτων αρχών και κρατικών οργάνων ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και οι συντρέχουσες αρμοδιότητες ιδίως μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών.

δ) Ανεξάρτητα από την ψήφιση του νέου Κανονισμού να καθιερωθεί ως υποχρεωτικός ο ορισμός φυσικού προσώπου ως υπευθύνου προστασίας δεδομένων στις δημόσιες υπηρεσίες, τους δημόσιους φορείς και τις μεγάλες επιχειρήσεις, που θα παρακολουθεί την εξέλιξη της νομοθεσίας των προσωπικών δεδομένων και των πρακτικών που ακολουθούνται και θα ενημερώνει τους φορείς του, αλλά και θα συνεργάζεται ευχερέστερα με τα μέλη και το προσωπικό της Αρχής. Τέλος,

ε) Ο προϋπολογισμός των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών να ενταχθεί στον προϋπολογισμό της Βουλής. Τούτο αποτελεί κοινό αίτημα των πέντε αρχών για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους και την αποτελεσματικότερη εκτέλεση των εργασιών διαχείρισης.

5.5 Τα στατιστικά στοιχεία

Το 2013, το σύνολο των διεκπεραιωμένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών ανήλθε σε 2.486, εμφανίζοντας αύξηση μεγαλύτερη του 10% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό του προηγούμενου έτους. Σε 158 περιπτώσεις η εξέταση των υποθέσεων ολοκληρώθηκε με την έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή το Τμήμα. Επίσης, το 2013, η Αρχή εξέδωσε 6 γνωμοδοτήσεις.

Ειδικότερα, η Αρχή εξέτασε 692 προσφυγές/καταγγελίες και 1.144 ερωτήματα υπευθύνων επεξεργασίας ή πολιτών σχετικά με τη νομιμότητα συγκεκριμένης επεξεργασίας ή τον τρόπο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Ερεύνησε 650 υποθέσεις γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, από τις οποίες οι 381 αφορούσαν στην εγκατάσταση και λειτουργία κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης και οι 269 σε τήρηση αρχείων ή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Χορήγησε ή ανανέωσε 127 άδειες τήρησης αρχείων ευαίσθητων δεδομένων, διασύνδεσης αρχείων και διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ. Στις ανωτέρω διεκπεραιωθείσες υποθέσεις προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων περιλαμβάνονται και 40 υποθέσεις πρόσβασης και αντίρρησης σχετικά με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Τέλος, η Αρχή συνέδραμε την Υποδιεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας σε δύο περιπτώσεις ελέγχων. Στην πρώτη περίπτωση, ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε σε γραφεία εταιρείας για ενδεχόμενη εμπλοκή σε υπόθεση διαρροής δεδομένων που είχε γνωρίσει ευρεία δημοσιότητα το προηγούμενο χρονικό διάστημα και είχε αποτελέσει και αντικείμενο έρευνας της Αρχής. Στη δεύτερη περίπτωση, ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε σε ιδιωτική κατοικία που αποτελούσε και την έδρα εταιρείας εμπλεκόμενης σε παράνομη διακίνηση προσωπικών δεδομένων μέσω του διαδικτυακού της τόπου.

5.6 Παραδείγματα από ορισμένες αποφάσεις της αρχής

Κάμερα παρακολούθησης:

Εγκατέστησαν κάμερα παρακολούθησης σε πλατεία του Πύργου. Ως αντιβαίνουσα στο Σύνταγμα και στην κοινοτική νομοθεσία έκρινε με την υπ' αριθμό. 59/2013 απόφασή της η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, την τοποθέτηση κυκλώματος βιντεοεπιτήρησης από τις δημοτικές αρχές του Δήμου Πύργου σε κεντρική πλατεία της πόλης, με σκοπό την προστασία της δημόσιας περιουσίας.

Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές:

Η Αρχή επανέλαβε την πρόσφατη νομολογία της (αποφάσεις 122, 140 και 190/2012) σχετικά με τα όρια της δικής της αρμοδιότητας και εκείνης του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Συγκεκριμένα, έκρινε ότι μετά τη συνταγματική αναθεώρηση το 2001, με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, ο έλεγχος σχετικά με το περιεχόμενο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του ΕΣΡ. Συνεπώς, η αρμοδιότητα της Αρχής αναφορικά με τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα έχει περιοριστεί και δεν εκτείνεται πλέον στη διάδοση προσωπικών δεδομένων μέσω ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Έτσι, για το περιεχόμενο της τηλεοπτικής εκπομπής, την οποία κατήγγειλε ο προσφεύγων, αρμόδιο να επιληφθεί είναι το ΕΣΡ (Γ/ΕΞ/595-1/19-07-2013, Γ/ΕΞ/4425-1/22-07-2013).

Περαιτέρω, επανέλαβε ότι, αντίθετα με τα ανωτέρω, υφίσταται συντρέχουσα αρμοδιότητα της Αρχής και του ΕΣΡ, καθόσον αφορά μόνο στον έλεγχο της νόμιμης συλλογής και τήρησης του οπτικοακουστικού υλικού που έχει αποτελέσει αντικείμενο ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής. όταν η Αρχή διαπιστώνει ότι το ΕΣΡ έχει ήδη εκδώσει απόφαση για τα αυτά πραγματικά περιστατικά και λόγους, περατώνει κάθε διαδικασία ελέγχου του ραδιοτηλεοπτικού μέσου. Έτσι, για την περίπτωση που καταγγέλθηκε ότι ραδιοφωνικός σταθμός εν αγνοία του προσφεύγοντος μαγνητοφώνησε συνομιλία του και κατόπιν παρανόμως και χωρίς τη συγκατάθεσή του τη μετέδωσε στη ραδιοφωνική εκπομπή, η Αρχή, αφού διαπίστωσε ότι για την κρινόμενη περίπτωση το ΕΣΡ έχει ήδη επιληφθεί και εκδώσει τη με αριθμ. 464/28-09-2010 απόφασή του, με την οποία και τιμώρησε τον καταγγελλόμενο ραδιοφωνικό σταθμό για αθέμιτη συλλογή και διάδοση πληροφοριών (βλ. άρθρα 6 παρ. 2 και 3 και 8 παρ. 1 π.δ. 77/2003) με τη διοικητική κύρωση του προστίμου (ύψους 5.000 ευρώ), δοθείσης της περατώσεως της διαδικασίας από το ΕΣΡ, η Αρχή έκρινε ότι δεν ασχολείται κυρωτικώς περαιτέρω για ζητήματα ήδη εξετασθέντα (Γ/ΕΞ/6106/27-09-2013).

Αλληλεπικαλυπτόμενες διαδικασίες μεταξύ των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών

Ανάμεσα στις τέσσερις ΑΔΑ που αναφέραμε υπάρχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά: Συγκεκριμένα είναι πολλές οι φορές όπου σε διάφορους φορείς εμπλέκονται 2 ή και 3 ΑΔΑ. Αυτό οφείλεται στον κακό συντονισμό της νομοθεσίας. Αναφέρουμε μερικά παραδείγματα:

Το ΕΣΡ σχετίζεται με την ΕΕΤΤ:

Το ΕΣΡ δίνει τις άδειες, τις προκηρύξεις και ανακοινώνει διαγωνισμούς για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση. Επίσης ελέγχει και το περιεχόμενο της ραδιοτηλεόρασης, το οποίο έχει 3 είδη: Γενικής στόχευσης, Ειδικής και Πολιτικής στόχευσης.

Το ΕΣΡ ωστόσο δεν έχει τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις πάνω στην λειτουργία της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου. Κάπου εδώ αναμιγνύεται η ΕΕΤΤ. Η ΕΕΤΤ διαχειρίζεται και ρυθμίζει το φάσμα συχνοτήτων απ' όπου συντονίζονται τα κανάλια της τηλεόρασης και οι σταθμοί του ραδιοφώνου.

Η ΕΕΤΤ σχετίζεται με την ΑΔΑΕ :

Η ΕΕΤΤ είναι η αρχή που χειρίζεται τις τηλεπικοινωνίες, όπως είναι λογικό συμπεριλαμβάνεται και η κινητή τηλεφωνία μέσα σε αυτές.

Η ΑΔΑΕ όμως διαχειρίζεται το απόρρητο των κινητών τηλεφώνων.

Υπάρχει βέβαια μια μικρή συνεργασία άλλα η ΑΔΑΕ δεν θέλει η ΕΕΤΤ να εμπλακεί περισσότερο με τα προσωπικά δεδομένων των κινητών τηλεφώνων.

Η ΑΔΑΕ σχετίζεται με το ΕΣΡ και την ΕΕΤΤ:

Τα τηλεπαιχνίδια είναι ένας απ τους λόγους που σχετίζονται οι δύο αυτές αρχές. Η ΑΔΑΕ έχει τον έλεγχο για πάσης φύσεως υψηλής χρέωσης γραμμές, ως προς ασφάλεια συμμετέχοντος όχι στο τεχνικό κομμάτι. Το ΕΣΡ απ την πλευρά του, έχει δικαίωμα και αυτό στα τηλεπαιχνίδια διότι μπορεί να τα απαγορεύει αν θέλει καθώς τα παιχνίδια αυτά παραπλανούν το τηλεοπτικό κοινό, και το ΕΣΡ προσπαθεί να εξασφαλίσει τα προσωπικά δεδομένα του κοινού. Η ΕΕΤΤ τώρα, έχει και αυτή συμμετοχή στα τηλεοπτικά παίγνια καθώς είναι αυτή που παρέχει την δυνατότητα στο κανάλι για τις τηλεφωνικές γραμμές υψηλής χρέωσης.

Το ΕΣΡ σχετίζεται με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα:

Το ζήτημα της προστασίας του πολίτη από την προσβολή της προσωπικότητάς του είναι πολύπλευρο. Π.χ. Μπορεί ένας πολίτης να δεχτεί προσβολή της προσωπικότητάς του από ένα ΜΜΕ και ταυτόχρονα ο πολίτης αυτός να υποστεί και παραβίαση των προσωπικών του δεδομένων. Οπότε και εδώ σχετίζονται 2 αρχές. Αρχικά το ΕΣΡ γιατί, η προσβολή που δέχτηκε ο πολίτης έγινε σε κάποιο μέσω ενημέρωσης, ενώ η ΑΠΔΠΧ αναμιγνύεται γιατί παραβιάστηκαν τα προσωπικά του δεδομένα.

Τα παραπάνω παραδείγματα ήταν μόνο κάποια απ τα πολλά που υπάρχουν και που έχουν ως αποτέλεσμα να μπερδεύονται τόσο τις ΑΔΑ όσο και οι πολίτες.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι οι Ανεξάρτητες Αρχές πραγματοποιούν ουσιώδες και στοχευμένο έργο. Πρακτικά, μια σύγχρονη εκδοχή των θεσμικών εγγυήσεων διαμορφώνεται από το άθροισμα της εξειδικευμένης πολιτειακής κατοχύρωσης θεμελιωδών δικαιωμάτων, συνήθως ειδικών εκφάνσεων των γενικών δικαιωμάτων της προσωπικότητας ή της υγείας και της εγγύησης της πρακτικής κρατικής προστασίας τους από συγκεκριμένη Ανεξάρτητη Αρχή.

Κεντρικό σημείο διαφωνιών γύρω από τις Ανεξάρτητες Αρχές υπήρξε εξ' αρχής το ζήτημα της δημοκρατικής νομιμοποίησής τους. Το ελληνικό σύνταγμα στηρίζεται στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Ο λαός αποτελεί το πρωτογενές όργανο από το οποίο πηγάζουν οι τρεις εξουσίες (νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική). Προς αυτή λοιπόν την δημοκρατική νομιμοποίηση στόχευε η συνταγματική κατοχύρωση πέντε εξ αυτών.

Το ζήτημα όμως παραμένει, λόγω του έμμεσου τρόπου εκλογής των επικεφαλής αυτών των πέντε, δηλαδή από τη Συνδιάσκεψη των Προέδρων, και των επικεφαλής των νομοθετικά κατοχυρωμένων Ανεξάρτητων Αρχών από την κυβέρνηση. Η ενεργητική ανάμιξη του Κοινοβουλίου στη διαδικασία ανάδειξης τους συνάδει με το δημοκρατικό πολίτευμα, δεν είναι όμως παρά μορφή έμμεσης νομιμοποίησης.

Ο χαρακτήρας των Ανεξάρτητων Αρχών παραμένει ελιπίστικός, αφού τα μέλη τους επιλέγονται με βάση κυρίως την τεχνογνωσία, την επιστημονική τους κατάρτιση ή την πείρα. Προβλήματα παρουσιάζει επίσης η προσπάθεια πολιτειολογικής κατάταξης των Ανεξάρτητων Αρχών ειδικά ο προσδιορισμός του καθεστώτος ανεξαρτησίας τους, μιας ανεξαρτησίας εντός της πολιτικής λειτουργίας.

Επίλογος

Οι ΑΔΑ είναι ένας θεσμός στην ελληνική έννομη τάξη που δεν έχει ακόμη αποκρυσταλλώσει τα θεσμικά και λειτουργικά του χαρακτηριστικά. Για να αποφευχθεί αυτό και να διασωθεί ο θεσμός, η αρχική σύλληψη του οποίου είναι χρήσιμη και επιτυχημένη, απαιτείται άμεσα η αλλαγή του θεσμικού πλαισίου που τις διέπει.

Γνώμονας των αλλαγών πρέπει να είναι η εμπειρία που έχουμε αποκομίσει έως τώρα από τη λειτουργία, καθώς και τα λάθη που έχουν γίνει. Έτσι πρέπει να γίνει: Ενοποίηση των κανόνων λειτουργίας τους, αυστηρά τετραετής θητεία χωρίς δυνατότητα ανανέωσης, διακοπή σύνδεσης με την κυβέρνηση και τον αρμόδιο υπουργό, διακοπή της κομματικής συναλλαγής, «άνοιγμά» σε καταξιωμένα πρόσωπα που προέρχονται από την κοινωνία, ενίσχυση με προσωπικό και υποδομές. Διαφορετικά, οι Ανεξάρτητες Αρχές θα αποκτήσουν ίδια λειτουργία και συμπεριφορά, με αυτήν, της Δημόσιας Διοίκησης.

Αν δεν γίνουν αυτές οι αλλαγές, μακροχρόνια, οι επικαλύψεις, των αρμοδιοτήτων των Ανεξάρτητων Αρχών, θα συνεχίσουν να προκαλούν γραφειοκρατικές καθυστερήσεις ή και αντιφάσεις. Αλλά και χωρίς να υπολογιστεί το ζήτημα των επικαλύψεων, οι Ανεξάρτητες Αρχές αδυνατούν τελικά να ξεφύγουν από τη γραφειοκρατία, την πολυνομία και την κακονομία. Η ανεπαρκής στελέχωσή ή η ανάθεση σε αυτές μη επαρκών αρμοδιοτήτων επιβραδύνει επίσης σημαντικά το έργο τους.

Η παράγραφος 1(Όπου από το Σύνταγμα προβλέπεται η συγκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία, όπως νόμος ορίζει.) και 3 (Με τον Κανονισμό της Βουλής ρυθμίζονται όσα αφορούν τη σχέση των ανεξάρτητων αρχών με τη Βουλή και ο τρόπος άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου). του άρθρου 101^A είναι αλληλογρονθοκοπούμενες. Η λύση είναι υπέρ της ανεξαρτησίας και όχι υπέρ του έλεγχου. Άρα ο κοινοβουλευτικός έλεγχος των αρχών έχει συμβολικό χαρακτήρα, περιορίζεται σε μια απλή ενημέρωση το πολύ. Για τον ίδιο λόγο δεν νοείται εποπτεία, ούτε και έλεγχος νομιμότητας των Υπουργών επί των αρχών. Άρα σωστά ο νομός 3051 στο

άρθρο 2 της παραγράφου 1 ορίζει ότι οι ανεξάρτητες αρχές δεν υπόκεινται ούτε καν σε εποπτεία από κυβερνητικά όργανα¹⁵.

Επομένως, καλό είναι, να υπάρξουν από τους εσω κάποιες βελτιωτικές προτάσεις, για το πως θα οργανωθούν καλλίτερα οι ΑΔΑ. Η υπόθεση εργασίας που ενδείκνυται σε αυτή την πτυχιακή επιβεβαιώθηκε πλήρως. Αυτή η πρόταση, συστήνεται, έτσι ώστε οι ΑΔΑ, να αποδώσουν το έργο το οποίο τους αναθέτει το Σύνταγμα και ο νομοθέτης, να υπάρχει λιγότερη ταλαιπωρία για τους πολίτες όσον αφορά το που θα απευθυνθούν, καθώς μπερδεύονται λόγω τον κοινών-αλληλεπικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων που έχουν μεταξύ τους. Έτσι θα καταφέρουν να δικαιώσουν κατά μεγάλο μέρος, την ύπαρξη τους στην κοινωνία¹⁶.

Η ανεξαρτησία των ανεξάρτητων αρχών δεν θα λειτουργεί ως δούρειος ίππος της παγκοσμιοποιουμένης πολιτικής και έννομης τάξης στο εσωτερικό της δημοκρατίας.

Όπως καταλαβαίνουμε από τα παραπάνω είναι ανάγκη να δημιουργηθούν Υπηρεσίες, οι οποίες να έχουν την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος αλλά και να απολαμβάνουν την ελευθερία ώστε να ασκούν τις υπηρεσίες τους ανεξάρτητα από τις αντίστοιχες κρατικές υπηρεσίες.

Υπό τα δεδομένα αυτά η συγκρότηση και η λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών ασφαλώς μπορεί να είναι χρήσιμη, για τη θεσμική θωράκιση συνταγματικών δικαιωμάτων και γενικότερα για την προστασία των ατόμων από αυθαιρεσίες της διοίκησης η' και για να μπορέσει να καταστεί αποτελεσματική η επέμβαση του κράτους σε ευαίσθητους χώρους και τομείς.

Έτσι λοιπόν, Επιβεβαιώθηκε πλήρως η υπόθεση εργασίας που κάναμε, για την σύσταση και λειτουργία μίας ενιαίας πολυδύναμης ανεξάρτητης αρχής για τις επικοινωνίες και την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην ελληνική έννομη τάξη χάριν του δημοσίου συμφέροντος, σε αντικατάσταση του Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών.

Άρα Η συγχώνευση των ανεξάρτητων αρχών είναι επιτακτική ανάγκη, για νομικούς, αλλά και για δημοσιονομικούς λόγους, καθώς, η ενοποίηση των αρχών αυτών θα διασφάλιζε και την μεγαλύτερη συνοχή στις αποφάσεις τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΑΝΙΑΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δίκαιο και ΜΜΕ

ΜΑΝΙΑΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ο εκδημοκρατισμός των ΜΜΕ

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΛΑΖΑΡΑΚΟΣ Ανεξάρτητες Αρχές, Ο ρόλος και η σημασία τους στην ελληνική ένωσιμη τάξη.

Η ανεξαρτησία των ανεξαρτητων αρχων, προβληματισμοί και ελπίδες ενός νέου θεσμού
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Φ.Ι.ΚΟΖΥΡΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.ΣΑΚΚΟΥΛΑ

Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ), (2006), «Κανονισμός για τη Διασφάλιση του Απορρήτου στις Διαδικτυακές Επικοινωνίες και τις Συναφείς Υπηρεσίες και Εφαρμογές».

Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ), (2006), «Κανονισμός για τη Διασφάλιση του Απορρήτου Διδικτυακών Υποδομών».

Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ), (2006), «Κανονισμός για τη Διασφάλιση του Απορρήτου Εφαρμογών και Χρήστη Διαδικτύου».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ ΕΛ., «Ηλεκτρονικό Εμπόριο και προστασία του καταναλωτή».

ΑΝΔΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ, Μ., (2000), «Το Νέο Επιχειρηματικό Μοντέλο».

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Η., (3-4 Μαρτίου 2001), «Συνέντευξη του Βασίλη Τριαντόπουλου: Ψηφιακή Ασφάλεια στις Online Συναλλαγές», Net Business Εφημερίδα Ημερησία .

ΒΑΡΕΛΑΣ Χ., (2001), «Αφιέρωμα: Ασφάλεια στο Διαδίκτυο», Περιοδικό RAM, Τεύχος 144.

ΒΕΡΡΗ Ανδρ., ΓΩΓΟΓΛΟΥ Αικατ., ΜΑΡΚΟΣ Άγγ., (2002), «Ηλεκτρονικό Χρήμα, Ηλεκτρονικές Συναλλαγές, Ηλεκτρονικό Πορτοφόλι, Έξυπνες Κάρτες», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

ΒΛΑΧΟΥ-ΜΠΑΣΗ, Ε., (2000), « Η Μεγάλη Εμπορική Επανάσταση Του 21ου Αιώνα».

Δρ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Χρ., «Προβλήματα Ασφάλειας στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο», Ε-Επιχειρείν – Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΓΚΡΙΤΖΑΛΗ Δ. ,(2004) «Ασφάλεια και πολιτική ανυπακοή στον κυβερνοχώρο».

ΔΟΝΟΥ/ΜΗΤΡΟΥ/ΜΙΤΤΛΕΤΟΥ/ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, « Η αρχή προστασίας δεδομένων και η επάυξηση των δικαιωμάτων».

ΚΑΓΙΑΜΠΑΚΗΣ Μ., ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ Μ., «Αφιέρωμα: Ασφάλεια & Ηλεκτρονικό Εμπόριο», Περιοδικό Ο κόσμος του Internet .

ΚΑΛΛΩΝΙΑΤΗΣ, Κ., (2000), «Νέα Οικονομία: Συνέπειες Και Κίνδυνοι»,

ΚΑΤΣΙΚΑΣ Σωκ., «Ο ρόλος της Υποδομής Δημόσιου Κλειδιού στην ανάπτυξη ηλεκτρονικών αγορών», Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

ΚΟΜΝΗΝΟΥ Θ., ΣΠΥΡΑΚΗ Π., «Ασφάλεια Δικτύων & Υπολογιστικών Συστημάτων». 190

ΜΟΥΛΙΝΟΣ Κ., ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗ Κ., «E-Business και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων: σεβασμός του πολίτη στην Ψηφιακή Εποχή», Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

ΠΟΛΛΑΛΗΣ Γ., ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ., (2007) «Ηλεκτρονικό Επιχειρείν».

ΣΑΜΙΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, (2002), «Ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο», Περιοδικό RAM Τεύχος Μαρτίου.

ΣΟΥΡΗΣ Αν. – ΠΑΤΣΟΣ Δημ. – ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ Ν., «Ασφάλεια της Πληροφορίας», Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Α/ ΜΗΤΡΟΥ ΛΙΛΙΑΝ (ΕΚΔΟΣΗΣ 1999)

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ / ΚΑΙΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ – ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ (ΕΚΔΟΣΗΣ 2001)

Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων "ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ Ν. ΑΝΤΩΝΗΣ " ΕΚΔΩΣΕΙΣ>> 1999

Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων ΝΟΥΣΚΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ΕΚΔΟΣΗΣ 2007)

Φαίδων Κοζύρης, «Η 'Ανεξαρτησία' των Ανεξάρτητων Αρχών στην Ελλάδα – Προβλήματα και Προοπτικές», ΣΚΕΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ:

WWW.EETT.GR

WWW.DPA.GR

WWW.ESR.GR

WWW.ADAE.GR

www.asep.gr

www.synigoros.gr

www.dpa.gr/decs.html

www.go-online.gr/ebusiness/specials/article.html?article_id=410

www.de.sch.gr/~antonio/MyPage/SafeInternet/Intro.htm. (IOII

www.tovima.dolnet.gr, ΖΩΤΟΣ ΓΕΡ. , «Με υπερασύγχρονα όπλα χτυπούν οι «ντεσπεράντος» του Διαδικτύου», Κυριακή 30 Σεπτεμβρίου 2007 - Αρ.

Φύλλου

15178

www.lab.epmhs.gr/gr/html

www.schneier.com/essay_085.pdf

www.saferinternet.gr

http://translate.google.gr/translate?hl=el&langpair=en%7Cel&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Privacy_policy

http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL

<http://www.observatory.gr/page/default.asp?id=4>

http://ec.europa.eu/justice/newsroom/data-protection/news/120125_en.htm

www.sansimera.gr/worlddays

eur-lex.europa.eu

http://translate.google.gr/translate?hl=el&langpair=en%7Cel&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Privacy_policy

http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,19052&_dad=portal&_schema=PORTAL